NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

פרייז 15 גראשען

הייַנט 10 זייטען

ייער פאלקסבלאט

№ 39 | Łódź, Poniedziałek, 15 lutego 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt.1.06 | לאדז, מאנטאג פ׳ תצוה ד׳ אדר תרצ״ז

ביתרים זענען בעפאלן דעם בנין פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים

דעמאלירט דעם לאקאל און פערוואונדעט בעאמטע. — 37 ביתרים ארעסטירט. — א טייל האט זיך פערבאריקאדירט אין דעם בנין. — פאליציי בעזייטיגט אלע ביתרים פון בנין פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים

ירושלים, 14 (יט״א טעלעגראפיש)) א גרופע פון 70 ביתרים האט זיך הייַנט (זונ) אריינגעריסען אין בנין פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים, פארעפענטליכט סערטיפיקאטען דעם בית־טרומפעלדאר.

די ביתרים האבען דעמאלירט דעם לאקאל דער יודישער אגענץ, צובראכען די פענסטער, שירען און פערוואונדעט פיר פון די אגענט־ בעאמטע.

גלייך איז אנגעקומען פאליציי, וועלכע איז צוגעטרעטען אפצוריינעגען דעם בנין, מאבענדיג א געבראך פון די גומענע שטעקענס. 37 ביתרים זענען ארעסטירט געווארען דורך דער פאליציי. די איבעריגע ביתרים האבען באוויזען זיך צו פאר־ באריקאדירען אין א טייל פון דעם בנין פון דער יודישער אגענץ.

די פאליציי וועט אננעהמען מיטלען, כדי אפ־ צוריינעגען דעם גאנצען בנין פון דער יודישער אגענץ פון די אנגרייפער.

ירושלים, 14 (יט״א טעלעגראפיש))

הייַנט 3 בייטאג האט די פאליציי באפרייט דעם בנין פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים פון ביתרים, וועלכע האבען זיך דארט פארבאריקאדירט נאכ׳ן אריבערגעגן און דעמאלירען דעם לאקאל.

קיין שום ווייטערדיגע אינצידענטען זענען שוין מעהר נישט פארגעקומען.

ארום דעם נישט־געלונגענעם אויפרייס

אין ווארשעווער פאליציי־אמט

ווארשא, 14 (טעלעפאניש))

די ווארשעווער אויספארשונגס־ מאכט האט הייַנט אויסגעהערט א רייה עדות אין צוזאמענהאנג מיט דעם נישט־געלונגענעם אויפרייס אין תא־ שעווער פאלעסטינא־ אמט. ס׳זענען אויסגעהערט געווארען די בעאמטע און א רייה אנדערע עדות ס׳איז אויך פארגעקומען דא לאקאלע וויזיט.

א האלב מיליאן דאלאר

אויף ספרדישע קהלות אין ירושלים

לאנדאן. 14. (יט״א טעל.) די עקזעקו־ טיווע פון דעם וועלט־פערבאנד פון די ספרדישע קהלות האט באשלאסען צו שיקען א פאנד פון א האלב מיליאן דאלאר, כדי צו גרינדען א גרויסע ישיבה אין ירושלים.

...ער קלירינג־אפמאך צווישן פוילען און דער יודישער אגענץ

וועט אונטערגעשריבען ווערען נאך הייַנטיגען חודש

ווארשא, 14 (טעלעפאניש)

אין די פוילישע צייטונגען ווערט מיטגעטיילט, ...יצחק גרינבוים קומט קיין פוילען און וועט אפי־ ...אין נאמען פון דער יודישער אגענץ אונטער־ ...ען דעם 25־טען הייַנטיגען מאנאט דעם אפ־ ...א צווישען פוילען און ארץ ישראל וועגען ארויס־ ...ען קאפיטאלען קיין ארץ ישראל און טראנספער־ קאפיטאליסטען - ווערען לויט דעם קלירינג־סיסטעם. אין נאמען פון דער פוילישער רעגירונג וועט אונטער־ שרייבען דעם אפמאך די געשעפטספירער פון דער רעגירונג, האנדעלס־ קאמפענסאציע מיט אויסלאנד. אזוי ארום וועט מעגליך ווערען די בעטייליגונג פון די קאפיטאליסטען - עמיגראציע קיין ארץ ישראל, וואס איז ביז איצט געווען אפגעשטעלט.

ווארשא, 14 (טעלעפאניש)

דעם 25־טען פעברואר קומט קיין ווארשא יצחק גרינבוים, וועלכער וועט אנטיילנעמען אין ציוניס־ טישען צוזאמענפאהר (על המשמר). דער צוזאמענ־ פאהר הויבט זיך אן דעם 28־טען ד. ח.

דעמזעלבען טאג קומט אויך צו פאהרען קיין ווארשא פראפ. בראדעצקי פון לאנדאן

ס׳קענען אויסברעכען נייע אונרוהען

ענגלישע צייטונגען אלארמירען וועגן דער לאגע אין א״י

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

די ענגלישע צייטונג „מארנינג פאסט" ברענגט אלארמירענדע ידיעות פון ירושלים וועגען דער לאגע אין ארץ ישראל און ווארענט, דאס אויב די ענג־ לישע רעגירונג וועט נישט אננעהמען קיין ערנסטע ...ט, דאן קאנען און דער טאהעסטער צייט אויס ...כען נייע אונרוהען. דער בעגייסטער אראבישער ...אר — שרייבט די צייטונג — מוז דערשטיקט ...ען באלד אין אנהויב. אויב מען וויל נישט דער־ ...לען דאס ארץ ישראל זאל ארומגעכאפט ווערען

פון א ניי פייער.

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

גענ. דיל, וועלכער האט געזאלט אפפאהרען אויף אורלויב, וועט בלייבען אין ארץ ישראל נאך א לענ־ גערע צייט. גענ. דיל איז א אנהענגער פון אגווענ־ דען די שארפסטע מיטלען קעגען די טעראריסטען. ער האט אבער ביז איצט אין דער פראגע געטראפען אויף א ווידערשטאנד מיד דער ציווילער אדמיניס־ טראציע, וואס האט געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט די טעראריסטען. אין דער פראגע האט געהאלט אויך קומען צו ערנסטע חלוקי דעות צווישען דעם גענ. דיל און דעם הויך־קאמיסאר וואוקאפ.

מען גלויבט, אז דאס זאל אויך זיין איינע פון די סיבות, צוליב וועלכע וואוקאפ האט צוטעאיילט זיין אורלויב.

איצט האבען זיך ווידער בעגייט די קלאגען, אז וואוקאפ זאל זיך מעהר נישט אומקערען אויף זיין פאזיציעטיגען אמט.

ביירוט, 14 (ספ. טעל.)

דער תימנער אימאן האט איבערגעשיקט דעם פארזיצער פון העכסטען אראבישען ראט א בריף, אין וועלכען ער דריקט אויס די סאלידאריטעט פון תימן מיט פאלעסטינא און איז גרייט מיטצואַרבייטען מיט אנדערע אראבישע מלוכות, כדי צו ליקווידירען דעם קאנפליקט אין פאלעסטינא. דער אימאן בא־ מיהט זיך איבערצוטראגען דעם יודיש־אראבישען פראבלעם אויף דער ארענע פון אינטערנאציאנאלער פאליטיק און שטרעבט צו פארזיכערען די אייי־ הייטליכקייט פון דער אראבישער געזעלשאפט.

פארברענט געווארן 800 פערזאן

בעת א שרפה פון א טעאטער אין מאנדזשוריען

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

רויטער מעלדעט פון אנטונג אין מאנדזשוריען בעת א שרפה אין ארטיגען טעאטער זענען אומ־ קומען 700 פערזאן. פון אונטער די חורבות האט ...ן שוין ארויסגענומען 650 טויטע. 28 שווער פערוואונדעטע זענען איבערגעפיהרט געווארען אין ...יטאל. די שרפה האט זיך פארשפרייט ממיט א ...ין־שנעלקייט און פארברענט 30 בנינים ארום ...ם טעאטער.

טאקיא, 14 (ספ. טעל.))

די דאמעא־אגענטור מעלדעט פאלגענדע פרטים ...גען דער שרעקליכער קאטאסטראפע אין אנטונג ...ויף דער גרעניץ פון מאנדזשוריען און קארעא.

שבת אין אוונט איז אין דארטיגען טעאטער ...רגעקומען א פארשטעלונג. אין טעאטער האבען ...ך געפונען 1500 צושויער. אין א געוויסען מא־ ...נט איז אין זאל אנטשטאנען א שרפה, וועלכע ...ז וואהרשיינליך אנשטאנען צוליב א קורץ־שלוס ...י דער גארדעראב פון די ארטיסטען. דאס פייער ...ט שנעל ארומגעכאפט די פאפירענע דעקאראציעס ...ין זיך, איבערגעווארפען אויף דעם הילצערנעם ...ין. די ווענט זענען באלד איינגעפאלען. באגרא־ ...נדיג היבשער זיך דאס פובליקום. אין טעאטער זענען פארגעקומען אומבאשרייבליכע סצענעס, ווייל אלע ארויסגענג זענען שוין געשטאנען אין פלאמען. מ׳האט אנגעהויבען צו טרעטען און שטיקען די פערחלשטע און דערשראקענע מענשען. ביז איצט האט מען ארויסגענומען 658 טויטע. די צאהל טויטע וועט דערגיין ביז 800 פערזאן.

בוקארעשט, 14 (ספ. טעל.)

אין דער שטאט בוזאו איז אויסגעבראכען א שרפה, וועלכע האט פארניכטעט 6 גרויסע גע־ וועלבער. די שאדענס בעטרעפען אנ׳ערך 6 מיליאן לעי. קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען.

וועגען ענדערען די וואהל־ארדינאציע

ווערען צוגעגרייט א רייה נייע פראיעקטען

אין איינעם פון זיי רעדט זיך וועגען א יודישער קוריע

ווארשא, 14 (טעלעפאניש)

אין די פאליטישע קרייזען שמועסט מען, אז די נאהענטסטע טעג וועט אריינגעטראגען ווערען אין סיים א רייה סענסאציאנעלע פראיעקטען וועגען ענ־ דערן די איצטיגע וואהל־ארדינאציע.

דעפ. סטאדניצקי טרייט צו א פראיעקט, אז אין דער נייער וואהל־ ארדינאציע זאל זיין פארגעזעהען א יודישע קוריע, כדי זיך צו פערזיכערן, ... אז די שטעט וואו יודען זענען אין א גרויסער צאהל זא־ לען זיי נישט קענען בעווינען צו מאיאריזירען, וועל־ כע ס׳איז נישט יודישע ריכטונג.

מאראטשעווסקי גרופע פראיעקטירט, אז די אר־ דינאציע זאל זיין אזוי ווי פריהער, נאר ס׳זאלען אפ־ געשאפט ווערען די פראפארציאנעלע וואהלען: מען זאל נישט וועהלען אויף ליסטעס נאר אויף פער־ זאנען.

א דריטער פראיעקט זעהט פאר, אז קאנדידאטען צום סיים זאלען ארויסשטעלען די שטאטראטען און די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס.

שפיאנאזש־אפערע אין נארוועגען

פאריז, 14 (ספ. טעל.))

„האוואס" אגענטור ברענגט א ידיעה פון אסלא, אז אין דער שטאט טאנא איז ארעסטירט געווארען אונטער׳ן חשד פון שפיאנאזש גראף צרוהארד בעל־ גאבען, א נארוועגישער בירגער פון רוסישער אפ־ שטאמונג. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער גראף בעלגאבען האט צוגעשטעלט „ידיעות" סאוויעט־רוסלאנד.

סטאלין און די מארשאלען פון דער ארמי[illegible]
װעלען בילדען א „קליינעם ראט"
װעלכער װעט רעארגאניזירען דאס מיליטע[illegible]

װין, 14 (ספ. טעל.)
פון מאסקווע מעלדעט מען, אז דער ערעסט פון פ־װאזענעם טשעקא ־ פיהרער יאגאדא האט געמאכט אין אלע קרייזען דעם אומגעװעהנליכסטען איינדרוק. יאגאדא איז געװען דער, װאס האט ארעסטירט זי־נאװיעװ'ן און קאמענעװ'ן, װעלכע זענען דערשאָ־סען געװארען. עס װערט אויך געמאלדען, אז סטאלין האט אפגעהאלטען א עקסטרא בעראטונג מיט די מארשאלען פון דער רױטער ארמעע װעגען שאפען א „קליינעם ראט", װעלכער זאל האבען די מאכט אין סאװיעט ־ רוסלאנד. דער „קליינער ראט" זאל רעארגאניזירען די רױטע ארמעע.

פאריז, 14 (ספ. טעל.)
דער „מאטען" מעלדעט, אז עס זענען ארעסטירט געװארען אין סאװיעט ־ רוסלאנד די מיליטערישע רױטע קאמאנדירען שעמקין און טשערעפאנאװ װי אויך א ריי אנדערע העכערע אפיצירען, װעלכע האָבען געפלאנט אויסצופיהר'ן אַן אטענטאט אויף סטאלינ'ען.

מאסקװא, 14 (ספ. טעל.)
א ריי פארװאלטונגס ־ מיטגלידער פון די „קאל־כאזען" פון דער מאשין ־ טראקטאר סטאציע אין סאראטאװ, לעניגראד נארקי און איװאנאװא, זע־נען פארמשפט געװארען אויף טורמע פון 3 חדשים ביז 2 יאהר פאר ביזװיליג נישט אויסצאהלען די ארבייטער זייערע פארדינסטען.

און אנטי־נאציסטישע אקצ[illegible]
פון יודישע קאמבאטאנטען אין אמעריקא

ניו ־ יארק (יט"א)) דער פארבאנד פון יודישע פראנט־קעמפער אין אמעריקא האט בע[illegible]סען צו פראקלאמירען א באָיקאט פון [illegible] פון דעם דייטשען באקס־טשעמפיאן מאקס שמ[illegible] װעלכער האט בדעה צו בעזוכען 22 אמעריק[illegible] שטעט.

אימיגראציע־מעגליכקייטען [illegible] ארגענטינא
אבער נאר פאר קװאליפיצירטע לאנד־ארבייטער

בוענאס ־ איירעס, 14 (ספ. טעל.)
די ארגענטינער רעגירונג בעטראכט איצט [illegible] ערנסטען פראיעקט װעגען עפענען די טויערן [illegible] ארגענטינא פאר 60 טויזענד אימיגראנטען א[illegible] אויסשליסליך פאר אגראר ־ ארבייטער.
די נייע עמיגראנטען װעלען מוזען זיין [illegible] לויט אויפ'ן געביט פון פעלד־ארבייט און [illegible] מוזען אונטערשרייבען געהעריגע קאנטראקטען, װעלכע זיי װעלען זיך נישט טארען בעזעצען א[illegible] שטעט.

געעפענט די קאנפערענץ פון אלגעמיינע ציוניסטען אין מזרח־גאליציען
שטורמישע אװאציע פאר די אנװעזענדע יודישע סטודענטען

לעמבערג, 14 (טעלעפאניש)
היינט האט זיך געעפענט די קאנפערענץ פון די אלגעמיינע ציוניסטען אין מזרח־גאליציען. עס זענען געװען פארשטעהער פון איבער 100 שטעט. די קאנפערענץ האט געעפענט ד"ר שמאראק, װעל[cher] אין זיין רעדע האט ער באריהרט די יודישע אוני־װערזיטעטס־יוגענד. די פארזאמלונג האָט געמאכט א רױשענדע אװאציע די אנװעזענדע יודישע סטודענטען. דעפ. זאמערשטיין האט אין זיין רע־דע ארומגערעדט די לאגע אין ארץ־ישראל און די פאליטישע לאגע אין לאנד. נאכדעם װי ס'זענען געהאלטען געװארען בעגריסונגען האט גע־האלטען א גרויסען רעפעראט דעפ. זאמערשטיין, פערראט ארומגערעדט װירטשאפטליכע און קולטור־פראגען

רעװיזיע אין דער װירטשאפטס־אפטיילונג ביי דער װארשעװער קהלה
קיין שום מיסברויכען זענען נישט אנטדעקט געװאר'ן

װארשא, 14 (טעלעפאניש)
זיינט עטליכע טעג איז געפיהרט געװארען א רעװיזיע אין ארכיװ פון דער װירטשאפטס ־ אפטיי־לונג ביי דער קהלה. קיין שום מיסברויכען זענען נישט ענטדעקט געװארען. אלע חשבונות, פאקטורען און קװיטונגען געפינען זיך אין בעסטען ארדנונג. מאנטאג װעט די לוסטראציע פארטגעזעצט װע־רען, פון די פראגען װאס עס שטעלען די קאנטראלע־רען איז צו זעהן, אז זיי זענען גוט בעהאװאנט אין די קהלה־ענינים און אז דער רעגירונגס ־ קאמיסאר יאט איז פערפלייצט מיט מכירות.

יודען פערבאטען צו קומען אויף קוראציע קיין באדען־באדען

בערלין, (יט"א) די נאצי־ארגאנען אין באַ־דען האבען פערבאטען יודען צו קומען אויף קוראציע אין דעם בעקאנטען קוראָרט באדען־באדען. די פאליציי האט בעקומען אינסטרוקציעס פעסט צושטעלען אין יעדען פאל די ארישע אפשטאמונג פון די קורגעסט.

אופשטאנד אין האנדוראס

מאנאגוא, 14 (ספ. טעל.)
אין גאנץ האנדוראס איז ערקלערט געװאר[ען] לאגערונגס ־ צושטאנד. דער אנפיהרער פו[ן] אפאזיציע יוסט אומאנא מארשירט בראש [illegible] גרויסער אפטיילונג מענשען, כדי צו פראקלא[מירן] אן אופשטאנד. עטליכע באדייטענדע טוער [illegible] לויט א פאראָרדנונג פון דער רעגירונג דער[illegible] געװאָרען, זייערע פרויען זענען ארעסטירט, די [illegible] לענדער פערלאָזען דאס לאנד.

די פערװאלטונג פון דער געזעלש. צו פלעגען קראנקע „בקור חולים" און קאמיטעט „אוזדראװיסקא"
מאכט בעקאנט, אז אין דער צייט פון 15־טען פעברואר ביז'ן 1־טען אפריל 1937 װעלען פארקומען הזכרות אין דער סינאגאגע פון דער געזעלשאפט אויף פל. װאלנאשטשי 10, צו װעלכע אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע װערען געבעטען צו קומען לויט פאלגענדען סדר:

טאג	צייט		נאמען
יעם 15 ד.ח.	7.30 פריה	נאך כ"ע	אננא ראזענטאל
" 15 "	12.30 בייט.	" "	מוריצי זאקהיים
" 15 "	1 ביימאג	" "	אהרן קאנטאר
" 16 "	12.30 בייט.	" "	גוסטאװא בארוכאװא
" 17 "	12.30 בייט.	" "	דאראטא שרעטעראװא
" 19 "	7.30 פריה	" "	דוד סומיראי
" 19 "	12.30 בייט	" "	ארטור קושעפיצקי
" 20 "	10 פריה	" "	בערנארד גליקסמאן
" 21 "	12 ביימאג	" "	זכריהו הערמאן
" 21 "	12.30 בייט.	" "	פרעדושא באביאצקי
" 21 "	1 ביימאג	" "	סאמועל הערשליק פערוו. מיטגל.
" 22 "	12.30 בייט.	" "	רוזשא הערמאנאװא
" 24 "	7.30 פריה	" "	נחמן לעװינסאן
" 24 "	7.30 פריה	" "	בערנארד דאבזשינסקי
" 24 "	12.30 בייט.	" "	ד"ר מיעטשיסלאװ לובינסקי
" 25 "	7.30 פריה	" "	רוזשא געב. בערלינסקא קוויאטאװא
" 1 מערץ	7.30 פריה	" "	יאקוב װאלף גאנסקי
" 1 "	12.30 בייט.	" "	מאקס שרייער
" 3 "	7.30 פריה	" "	פעלא שימאנאװיטש
" 4 "	12.30 בייט.	" "	מוריצי זילבערשטיין
" 4 "	1 ביימאג	" "	רישיא באביאצקי
" 5 "	7.30 פריה	" "	מארקוס זילבערשטיין
" 5 "	7.30 פריה	" "	טעאפילא לוריע
" 6 "	10 פריה	" "	קלעמענס נארער
" 7 "	7.30 פריה	" "	לאה קאן
" 7 "	7.30 פריה	" "	ראזאליא הארנאסאן
" 9 "	7.30 פריה	" "	דוד זילבערשטיין
" 10 "	12.30 בייט.	" "	װאצלאװ לאנדע
" 11 "	12.30 בייט.	" "	יוזעף לעװשטיין
" 11 "	1 ביימאג	" "	יאקוב פעליקס פערוו. מיטגליד
" 12 "	7.30 פריה	" "	אסתר צוקער
" 12 "	7.30 פריה	" "	מיראן לעװינסאן
" 14 "	7.30 פריה	" "	פינקוס בארנשטיין
" 14 "	7.30 פריה	" "	בראניסלאװא פלאטוי
" 14 "	12.30 בייט.	" "	סאלאמעא לינדענפעלד
" 14 "	1 ביימאג	" "	איזידאר שאפירא
" 15 "	7.30 פריה	" "	אירענא זילבערשטיין
" 16 "	7.30 פריה	" "	קאראלעק העלער
" 16 "	12.30 בייט.	" "	אדאלף גאלדבערג
" 17 "	7.30 פריה	" "	מלכה קיסין
" 17 "	12.30 בייט.	" "	ד"ר לעאן גראסמאן
" 20 "	10 פריה	" "	אבראם אסטראװסקי
" 22 "	7.30 פריה	" "	ראזאליא פוקס
" 26 "	7.30 פריה	" "	מאניא שערשענאװסקא
" 26 "	12.30 בייט.	" "	יוזעף שמילאװסקי
" 27 "	10 פריה	" "	מרים שטיין
" 30 "	12.30 בייט.	" "	לייב װישעװיאנסקי
" 30 "	1 ביימאג	" "	אדעלא געב. װאלמאן ראגאזשינסקא

[di] בעסטע און די שענסטע
[fo]טאגראפיעס
[ק]ענט איהר בעקומען געמאכט
[צ]ו אלע צװעקען לעגיטימאציעס
[נאר אין] דעם קינסטלערישען אטעליע
„POLONIA"
[ל]אדז, גדאנסקא 31
[אינ]האבער: י. גוטערמאן.

געדענקט, הליי
שטשענשליװי
א גרויסער אויסװאהל פון
אריגינעלע בילדער און
טאמאשאװער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קװאליטעטען
אויך פערשידענע רעשטען
[illegible]
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאװאמיעסקא 5
טעל. 156-09.
[illegible]

לערנט אייך טאנצ[ען]
אין דער בעװאוסטער
טאנץ = שול[ע]
פון ש.
קאזאנאװסק[י]
װאלטשאנסקא 35 טעל. 145[..]
פרייטאג פון 7—10 אװענד
שבת פון 3,30—7 נאכמ. ספעצי[על]
געשל. קרייזן פאר לאנג־נעקליידע[טע]
שבת און זונטאג פון 6,30—10
אלגעמיינע פראקטישע טענץ
מעסיגע פרייזען.
פיינע געזעלשא[פט]

װיכטיג פאר אלע!
ריטשעװינען, יאנחערמען, רעגנװיקען, מעמערענדראמס, חתונה־קארטען, זערש. עטיקעטען,
מיטען־עטיקעטען, טאס־ביכער, בריװ־עטיקעטען, טריקאָ־עטיקעטען, שפרימת בענדירש־ און כהיזטאריישען,
מיט די מאדערנסטע שריפטן
[illegible]
די שנעל־דרוקעריי
בראמבערג
לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09

אױרען, נאז און האלז
און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פיעטריקאװער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צװעקס אפעראציע א. אז. װ. װי אויך אמבולאטאָ־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אװענד
ביי דער קליניק אין מעטיג
א רענטגען־ גאביבעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערלייפאטאגראפיע

Dr. med.
[.] Braun
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס [און] הויט ־ קראנקהייטען, בעהאנד[לונג] פון מענער־שװאכע
צעגעלניאנא 4, טעל. [2]0-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—[..]
ספעציעלער װארטע־זאל פאר פרויע[ן]
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פר[ייז]

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלערא קראנקהייטען
פיעטריקאװער 145
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9-10 פרית. 3-5 8-9 אװ.

Dr. med.
[.] JAKOBSON
choroby chirurgiczne
(spec. chirurgia kostna)
[ul.] Dr. Sterlinga 22
telefon 174-4?

Dr. med.
HERSZFINKIEL
ספעצ. פאר קינדער־קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף שרודמיעסקא 17
פראנט, I שט. טעל. 111-87.

Dr. Różaner
9 נארוטאװיטשא 9
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 1 ביימאג און פון 5 ביז 8 אװענד.

אוויעדאָ ווערט באַשאָסן

דורכ'ן שפּאַנישען רעגירונגס־מיליטער

אַלע באַמיהונגען פון די אויפשטענדיגע צו פאַרנעהמען די ליניע מאַדריד — וואַלענסיאַ זענען דורכגעפאַלען

אויפ'ן מאַדרידער פראָנט — ערפאָלגען פון דער רעגירונג

מאַדריד, 14 (ספּ. טעל.)

ווי מען מעלדעט פון גיכאָן האָט די רעגירונגס־מיליטער נעכטען אָנגעהויבן באַשאָסן דעם צענטער פון דער שטאָט אָוויעדאָ, צילענדיג אין די בנינים, וואו עס געפינען זיך אין די אָפּטיילונגען פון די אויפשטענדיגע. אין עטליכע פונקטען פון שטאָט זענען אויסגעבראָכען שׂרפות. די אַרטילעריע פון די אויפשטענדיגע האָט געענטפערט מיט אַ שוואַך[...]

פּאַריז, 14 (ספּ. טעל.)

די קאַמפּפען אויפ'ן מאַדרידער פראָנט ווערען [...] צו טאָג, פון שעה צו שעה אַלץ מעהר פאַר[...]טער. די אָנפיהרונג פון די אויפשטענדיגע [...]מאַדריד האָט געגעבען אַ וואָרט דעם גענעראַל [...]קאָ, אַז ביז דעם פאַרגאַנגענעם שבת וועט מאַדריד, ווי מאַלאַגאַ, געהערען צו די אויפשטענדיגע. [...]ענען אָבער נישט שולדיג, וואָס זיי האָבען נישט [...] האַלטען קיין וואָרט. דאָס רעגירונגס־מילי[...] ווייזט אַרויס ביי מאַדריד ממש איבערמענשלי[...] מוט און העלדישקייט.

[...]פרייטאָג האָבען די אויפשטענדיגע אַראָפּגע[...]בראַכט אויפ'ן מאַדרידער פראָנט 11 הונדערט איטאַליענער און 9 הונדערט דייטשען און זיי גלייך געוואָרפען אויפ'ן אָפּשניט פון טייך יאַראַמאַ.

אין די נאָכמיטאָג־שעה'ן האָבען די איטאַליענער, דייטשען, מאַראָקאַנער און אַ קליינע גרופּע פון שפּאַניער, אָנגעהויבען דעם אָנגריף אויף דעם אָפּשניט. אויף דעם קליינעם פּאַס האָבען די אויפשטענדיגע פאַרזאַמעלט 85 קוילען־וואַרפער, 31 פון פאַרשידענעם גרויס און אַ מאַסע מינען־וואַרפער. דער שטורם האָט זיך אָנגעהויבען 4 נאָכמיטאָג. די ערד האָט געציטערט פון דער מוראדיגער קאַנאָנאַדע.

אויף דער זייט פון דער רעגירונג האָט געקעמפט די 11־טע, 13־טע און 17טע בריגאַדע פון אינטערנאַציאָנאַלע מיליטער. די שלאַכט איז געווען אַ טיפּיש אינטערנאַציאָנאַלע. דאָס רעגירונגס־מיליטער האָט אויסגעהאַלטען דעם דראַנג פון די אויפשטענדיגע און זיי געצוואונגען נאָך מוראדיגע בלוטיגע קרבנות זיך צוריקצוציהען.

מאַדריד, 14 (ספּ. טעל.)

דער נעכטיגער אָפיציעלער קאָמוניקאַט טיילט מיט, אַז די אויפשטענדיגע האָבען געוואַלדיג אַטאַקירט אויפ'ן פראָנט אין יאַראַמאַ מיט איטאַליענישע זעלנער. די אויפשטענדיגע האָבען זיך געמוזט צוריקציהען. דאַמאָלט האָט דאָס רעגירונגס־מיליטער אָנגעהויבען צו אַטאַקירען די אויפשטענדיגע און זיי אָנגעמאַכט גרויסע שאָדענס.

טאַלאַוועראַ, 14 (ספּ. טעל.)

די אָפענסיווע פון די אויפשטענדיגע אויף דרום - מזרח פון מאַדריד איז נעכטען ווייטער געפיהרט געוואָרען. אַלע אָנגריפען האָט דאָס רעגירונגס־מיליטער אָפּגעשלאָגען. די ליניע מאַדריד — וואַלענסיאַ געפינט זיך פעסט אין רעגירונגס־הענט.

בילבאַאָ, 14 (ספּ. טעל.)

לויט אַן אָפיציעלען קאָמוניקאַט האָט דאָס רעגירונגס־מיליטער, וואָס איז טעטיג אויפ'ן פראָנט איבאַר, זיך גערוקט פאָראויס אין דער ריכטונג פון קאַלאַמואַ און האָט פאַרכאַפּט 2 האַרמאַטען און אַ גרויסע צאָהל קריגס־מאַטעריאַל.

אַראָפּגעשאָסען דריי אַעראָפּלאַנען פון די אויפשטענדיגע

מאַדריד, 14 (ספּ. טעל.)

[...]ער פּאַרטיידיגונגס - קאָמיטעט פון מאַדריד [...]פאַרעפענטליכט דעם 13 ד. ח. האַלב נייַן אָוונט [...]גענדען קאָמוניקאַט: הינטער גואַדאַלאַכאַראַ [...] פאַר אַ שטאַרקע שׂריפה. די אויפשטענדיגע [...] געהאַט העכסט גרויסע שאָדענס, ביים טייך [...] אין דער געגנט אומעטום אָפּגעוואָרפען [...]גרויסע פאַרלוסטען. דריי אַעראָפּלאַנען פון געג[...]נער אַראָפּגעשאָסען געוואָרען, איינער פון זיי [...] אָפּגעוואָרפען געוואָרען אין פלאַמען אויף די [...] פון רעגירונגס־מיליטער, דער איטאַליענישער פליהער איז פאַרכאַפּט געוואָרען אין געפאַנגענ[ע]שאַפט. אויף דעם דרום־פראָנט פון מאַדריד האָט זיך דאָס רעגירונגס־מיליטער גערוקט פאָראויס און האָבען אָפּגעהאַלטען ערפאָלגען אויף דעם אָפּשניט אין דרום־מערב אָפּשניטען; ווי אַלע פּאָזיציעס האָבען זיך פאַרפעסטיגט.

געפּרובט צו באַשיסען באַרצעלאָנאַ

באַרצעלאָנאַ, 14 (ספּ. טעל.)

נעכטען 10 אַ זייגער אָוונט האָט זיך אַ שיף פון די אויפשטענדיגע דערנעהנטערט צום פּאָרט און אָפּגעגעבען עטליכע שאָסען אויף דער שטאָט, פון די קוילען זענען פיל מענשען פאַרוואונדעט געוואָרען. דאָס רעגירונגס - מיליטער האָט געעפענט אַ שיסעריי און געצוואונגען די שיף צו אַנטלויפען.

אַלגעמיינע מאָביליזאַציע און צוואַנגס־מיליטער־דינסט

פאָדערען די סאָציאַליסטען און פראָפ. פאַראיינען פון דער שפּאַנישער רעגירונג

וואַלענסיאַ, 14 (ספּ. טעל.)

[...] רעפּובליקאַנישע, סאָציאַליסטישע און פראָ[פעסיאָנ]עלע פאַראיינען האָבען נעכטען אָרגאַניזירט [אַ גרו]יסע מאַניפעסטאַציע. נאָכדעם האָבען די לע[...] פון אָרגאַניזאַציע - קאָמיטעט איבערגע[געבען] דער רעגירונג אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער עס [ווערט] פאַרלאַנגט: 1) פולע מאַכט פאַר דער רעגירונג, [2) אַלג]עמיינע מאָביליזאַציע און אַנוועטרען אַלגע[מיינעם] מיליטער - דינסט, 3) מאַכען שטאַרקע פּאַרטיי[...] און איינפיהרען צוואַנגס - אַרבייטער פאַר [...] מאָביליזירטע, 4) שאַפען אַ שטאַרקע קריגס - אינדוסטריע אונטער דער קאָנטראָל פון דער רעגירונג, 5) אייגענטימליכע אָנפיהרער קאָסטען, 6) אַרויסגעבען דער מאַכט אַלע פּיקסען, וועלכע געפינען זיך אין הינטער פראָנט, כדי צו שיקען אויפ'ן פראָנט צו די קעמפענדע אָפּטיילונגען, 7) שאַפען אַ שטאַרקע ים־פּאָליציי.

מאַדריד, 14 (סב. טעל.)

3 מיטגלידער פון קאָמיטעט צו פאַרטיידיגען די הויפּטשטאָט זענען נעכטען ביילאַכט אָפּגעפאָהרען קיין וואַלענסיאַ, כדי איבערצוגעבען דעם פּרעמיער קאַבאַליעראָ אַ מאַניפעסט וועגען דער קאַמפּף - טריוט קיט פון די אָפּטיילונגען, וועלכע פאַרטיידיגען שוין זייט 3 חדשים די פּאַלאַגערטע שטאָט, דאָרט איז פאַרהאַן אַ שטאַרקע דיסציפּלינירטע אַרמעע, וועלכע וויל ביסער שטאַרבען איידער אַריינצולאָזען דעם שׂונא אין דער שטאָט, דאָס פאָרערמען מאַלאַגאַ פאַרלאַנגט אַנטנעמען מיטלען, כדי צו קענען אונטערנעמען אַן אָפענסיווע אויף אַלע פראָנטען.

צוליב דעם פאַרלאַנגט דער מאַניפעסט איינצופיהרען אַלגעמיינעם מיליטער־דינסט און ערקלערען אַ מאָביליזאַציע.

[...]גושעשאַלסקי'ס לעצטער בריוו

[...]ער צושטאַנד פון דער פאַרסמ'טער פרוי איז אַ שווערער

[...]ראָקאַ, 14 (ספּ. טעל.)

[...]אין געזונט - צושטאַנד פון גושעשאַלסקי'ס פרוי [...] איז באַגאַנגען זעלבסטמאָרד צוזאַמען מיט [...]מאַן, וועלכע געפינט זיך אין שפּיטאָל, איז נישט אַריינגעטרעטען קיין שום ענדערונג, איהר צושטאַנד איז אַ שווערער. ס'איז אָבער פאַרהאַן אַ האָפנונג זי צו דערהאַלטען ביים לעבען.

גושעשאַלסקי האָט איבערגעלאָזען פאָלגענדען בריף:

„מיר גייען פון דאַנען אַוועק, ווייל מיר האָבען שוין געעקעלט דעם ספּעקטאַקל. וועלכען מען האָט מיט אונז איינגעאָרדענט. דאָס וואָס מיר האָבען איבערגעלעבט, האָט קיין שום מענשליך האַרץ נישט געקאָנט איבערטראָגען“...

אַלע זאַכען וואָס האָבען זיך געפונען אין צימער פון די זעלבסטמערדער האָט די פּאָליציי צוגענומען און דאָס צימער פאַרחתמ'עט.

שווייצאַרישער פּראָפעסאָר בורקהאַרדט

דעסיגנירט געוואָרען אַלס הויך־קאָמיסאַר פון דאַנציג

פּאַריז, 14 (ספּ. טעל.)

די האַוואַס־אַגענטור מעלדעט פון זשענעווע, אַז די פעלקער־ליגע האָט דעסיגנירט אויפ'ן אַמט פון הויך־קאָמיסאַר אין דער פריישטאָט דאַנציג דעם שווייצאַרישען בירגער ד״ר וו. בורקהאַרדט, פּראָפעסאָר פון געשיכטע אין אוניווערזיטעט און אינסטיטוט פאַר אינטערנאַציאָנאַלע שטודיען אין זשענעווע.

ערד־אויפטרייסלונג אין שלעזיען

געשפּאָלטען געוואָרען ווענד פון די הייזער

כאָזשאָוו, 14 (ספּ. טעל.)

נעכטען 12 ביינאַכט האָט מען אין כאָזשאָוו, הײַדוקי, ניי־ביטאָם און שוויענטאָכלאָוויץ דערפיהלט אַ שטאַרקען אונטערערדישען שטויס. די קראַפט פון דער ציטערניש איז געווען אַזוי גרויס, אַז אין עטליכע הייזער זענען געפּאָלטען געוואָרען די ווענד, אין איין הויז איז איינגעפאַלען אַ קאָמין. ס'איז כדאי צו דערמאָהנען, אַז דאָס איז שוין די דריטע אונטערערדישע אויפטרייסלונג אין פערלויף פון דער לעצטער וואָך.

עסטרייכישער קאַנצלער שושניג

האָט געהאַלטען אַ גרויסע פּאָליטישע רעדע

ווין, 14 (ספּ. טעל.) דער קאַנצלער שושניג האָט געהאַלטען אַ גרויסע פּאָליטישע רעדע, אין וועלכער ער האָט שטאַרק בעלויבט די איטאַליעניש־עסטרייכישע פריינדשאַפט. דאַן האָט ער זיך אַרויסגעזאָגט געגען דעם צוריקקעהר פון דער האַבסבורגער מאָנאַרכיע און געגען צוזאַמענאַרבייט מיט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען אין עסטרייך.

פּאַלשע קלאַנגען וועגן שליסען דעם חיפה'ער פּאָרט

פאַרן האַנדעלס־פאַרקעהר

ירושלים, 14 (יט״אַ טעלעגראַפיש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט די קלאַנגען, וואָס האָבען זיך באַוויזען אין דער אַראַבישער פּרעסע, אַז דער חיפה'ער פּאָרט וועט פון 1־טען אַפּריל געשלאָסען אויף אַ האַלב יאָהר פאַרן האַנדעל און פּאַסאַזשירען - פאַרקעהר, ווערט יט״אַ אינפאָרמירט פון זיכערע קוועלען, אַז די דאָזיגע קלאַנגען ענטשפּרעכען נישט דער ווירקליכקייט.

דער דיכטער יואל סלאָנים

זאָל בעשטימט ווערן אַלס אימיגראַציע קאָמיסאַר אין עליס־איילאַנד.

וואַשינגטאָן, 14 (יט״אַ טעלעגראַפיש)

עס האָבען זיך פאַרשפּרייט קלאַנגען, אַז דער באַקאַנטער יודישער דיכטער יואל סלאָנים זאָל בעשטימט ווערען דורך פּרעזידענט רוזעוועלט אַלס אימיגראַציע־קאָמיסאַר אין עליס־איילאַנד.

אין „ווייסען הויז“ האָט מען זיך אַנטזאָגט צו געבען וועגען דעם וועלכע עס איז אויפקלערונגען.

דער אַרבייטס - דעפּאַרטאַמענט האָט איינגעפונען אַז סלאָנים באַזיצט נעהנגענדע קוואַליפיקאַציעס צו דעם אַמט און זיין קאַנדידאַטור וועט באַטראַכט ווע־רען צוגלייך מיט אַנדערע.

„ניו־יאָרק זשורנאַל“ טיילט מיט, אַז סלאָנים'ס קאַנדידאַטור ווערט געשטיצט דורך גובערנאַטאָר לעהמאַן, פאַרליי און כמעט אַלע ניו־יאָרקער קאָנגרעס לייט.

פון דער החלוץ־הלאומי־בעוועגונג

וואַרשא (יט״אַ) דער יט״אַ ווערט מיטגעטיילט:

די טעג איז פאָרגעקומען אַ פּלענאַר־זיצונג פון מרכז „החלוץ־הלאומי“ מיט דער באַטייליגונג פון די מיטגלידער פונם ראש, וועלכע וואוינען אין וואַרשע ווי אויך פאָרשטעהער פון צ. ק. פון דער אָרגאַניזאַציע פון אַלגעמיינע ציוניסטען אין פּוילען.

אויף דער זיצונג איז בעטראַכט געוואָרען די לאַגע צוזאַמענצוטרעטען צו אַ קאַמף אַרום דער ציוניזירונג ציוניסטישער יוגענד - בעוועגונג פּערט. צוו. אכר. איז באַשלאָסען געוואָרען אין פּנקלי פון דער איצטיגער לאַגע צוצוטרעטען צו אַ קאַמף אַרום דער ציוניזירונג פון דער יודישער יוגענד און דער פערטיפונג פון חלוצישען אידעאַל. דאָס פּרעזידיום איז אויך בעאויפטראַגט געוואָרען צוצוטרעטען צו לעגאַליזירען ביים צענטראַלען א״י אַמט אין וואַרשא די הכשרה פּונקטען.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאָווער 10 אויף
161 פּעטריקאָווער 161
טעל. 245-21.
נעהמט אָן פון 8 ביז 2 ביי טאָג און פון 7 ביז 9 אָוו.
זונטאָג און חגאות פון 9 ביז 1 ביי טאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ־פּרייזען

Dr.
Wołkowysk[...]
[...]ליגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
[...] פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקה[...]
[...]בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
[...] אָן פון 8—11 ביי טאָג און 4—9 אָוונט

Dr. med. L. Berma[...]
[...]געלביאַנאַ 15 טעל. 149-07
[...]יעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע־בע[...]
[...]דלונג און סעקסועלע בעראַטונג
[...]עמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
[...] — לעטשניצאַ־פּרייזען

מעלאַנכאָליע נאָך דער שלאַכ

די מעלאַנכאָלישע פּערטראַכטקייט פֿון סענאַט איבער דער בעציהונג פֿון דער רעגירונג צום פּאַר־לאַמענט האָט אויך אנגעשטעקט דעם סיים. דער גענעראַל רעפֿערענט דעס. דוך האָט מיט ביטערניש זיך באַקלאָגט, אַז די רעכט פֿון פּאַרלאַמענט ווערן נישט אָפּגעהיטען, אַז מיר האָבען צו טון מיט אַ איבערוואוקס פֿון דער אויספֿיהר מאַכט, מיט אַ פֿאַרקלענערונג פֿון די פּריווילעגיעס פֿון די געזעצ־געבענדער מאַכט.

מעלאַנכאָלישער און ווייניגער פּאַטעטיש פֿון צווייטאָגדיגען האַרץ האָט געיאָמערט פֿרייטאָג אין סיים דעפּ. באַהוש, אַזאַ הערליכער סיים וועלכער פּערטיפֿט זיין אַרבייט, וועלכער בעציהט זיך ערנסט צו יעדען פּראָבלעם, האָט זיך אָפּגעריסען פֿון פּאָ־ליטישע פּאַרטייען, און ליידט צרות נישט נאָר מצד דער רעגירונג, נאָר אויך פֿון יענע, וואָס בילדען אַ שטילע קאָנקורענץ צום פּאַרלאַמענט, מצד דער עפֿענטליכער מיינונג ד. ה. דער פּרעסע.

צי דאָס איז געווען אַן אייפֿערזיכטס־סצענע, צי נאָר אַ זייטיגע אַנקלאַגע, קיינער האָט אויף דער מינוטע אין סיים נישט אונטערגענומען קיין דיסקוסיע. עס איז נישט געווען קיין הייסע אָנקלאַגע, שאַרפֿע פּרעטענציעס, שלידערען פֿאַרוואורפֿען, אַזוי ווי דאָס איז געשעהען אויף דער בודזשעט קאָמיסיע אין סענאַט. דער סענאַט האָט אַרויסגעוויזען מעהר טעמפּעראַמענט — אפֿשר מעהר דרייסטקייט.

אין עס האָט אויסגעזעהן, אַז דער סיים האָט פֿרייטאָג געדאַרפֿט רעדען מיט אַ זיגערישען טאָן און נישט האָבען קיין פֿאַראיבעל אויף דער פּרעסע און אויף דער רעגירונג. ער האָט דאָך געזיגט. דינסטאָג איז אַנגענומען געוואָרען אַ נאָוועליזאַציע פֿון וואַלד־דעקרעט. מען האָט נישט אָנגענומען קיין שום קאָמפּראָמיס פֿאָרשלאָגען. מען האָט געקעמפֿט אָהן פּאַרדאָן. עס האָט אויך נישט געהאָלפֿען אַפֿילו די אַנוועזענהייט פֿון פּרעמיער. דער סיים האָט געוואָלט באַווייזען, אַז ער וועט זיך איינשפּאַרען און ער האָט געוויגען.

עס האָט איהם צוגעגעבען דרייסטקייט אין זיין געזעצגעבערישע אַרבייט זיין וויצע־אינטערפּרעטאַ־רישע הויהייט, ווי יהושע אין דער צייט פֿון די קאַמפֿען מיט עמלק׳ן, האָט אונטערגעהאַלטען די האַנד פֿון פּאַרלאַמענט, אויפֿפֿאָדערענדיג צום נצחון. דער וויצע מאַרשאַלעק פּאַראַסקי האָט אויפֿגעקלערט וואָס טענערי: איז דער האַנט דאָס קליינע ביכעל פֿון סיים־רעגולאַמין געבונדען צוזאַמען מיט דער קאָנסטיטו־ציע, בכדי צו בעווייזען, אַז אַלע פּאַראַגראַפֿען ער־לויבען דעם זאוגען סיים זיך אקעגענצושטעלען דער־רעגירונג אין געווינען אין דאָזיגען קאַמף. עס איז פֿאַרגעקומען אַ אַקציע פֿון איינשפּריצען טעמפּעראַ־מענט, צוגעבען מעגליכקייט און דרייסטקייט, בכדי דער סיים זאָל ענדליך זיך צושטעלען צום קאַמף פֿאַר זיינע רעכט.

די העכערע קאַמער האָבען געהיטען די קאָלעגען פֿון דער אונטער־קאַמער. אין די סיים־קולואַרען האָט זיך בעמיהט דער פֿירשט אוֹ: עס האָט איהם באַגלייט דער גראַף ראַזטוואַראָווסקי. דאָס פּריצענטום האָט אַרויסגעשיקט פֿון סענאַט די בעסטע זיהן, בכדי אָנ־צוקומען צו די פֿאַרשטעהער פֿון אַרבייטער פֿאָלק פֿון אַנער און געוויזען בעת דער אַפּשטימונג די פֿילאָזאָפֿען פֿון אונזער יאָהר הונדערט די באַקאַנס, בורזינסקיס א. אַז. וו.

מען האָט אַזוי אַרום אין וואַלר אוועקגעלעגט די גרעסטע חיה מען האָט אויף דער יאַגד געפֿאַנגען דעם אַגראַר־מיניסטער — פּאָניאַטאָווסקי, די לעצטע אקציע פֿון אַראָפּציהען די הויט, בראַטען די בעסטע שטיקלעך אויף פֿייער פֿון פּאַרלאַמענטאַרישע ווערטער איז שוין פֿאַרגעקומען אין דער בודזשעט קאָמיסיע פֿון סענאַט.

דאָרט איז סיים האָט מען אַראָפּגעוואָרפֿען דעם מיניסטער, בכדי צומאַרגענ מיט אַ אָפּאָזיציאָנעלען שטערען פֿאַרטרויען פֿון דער געזעלשאַפֿט און אויפֿצוואַגען אַכט בּ: בּיי דער „איבערראַשע־נער" רעגירונג. אין דער אינטער קאַמער האָט מען קאָנטראָלירט דעם הויערט פֿון דער צוזאַמענמאַנ־טירטער מעהרהייט „רעכט־לינקישען בלאָק", פֿון די קאָנסערוואַטיווען צו דער אַרבייטס־גרופּע.

דעם אומגעוואָרפֿענעם פּאָניאַטאָווסקי האָט מען צו דערהרגעט אין סענאַט. די מאַגנאַטען האָבען זיך אויסגעקליבען די בעסטע ביסענס. מען האָט געקלאַפּט מיט אַ דראַנג מען האָט געשלאָגען אָהן צערעמאָניעס מיט אַ שטעקען, מען האָט זיך בע־מיהט צו באַווייזען, אַז דער פּאַרלאַמענט פֿון לאַר־דען הויז שטעהט נישט אָפּ אין טעטיגער, האַנדלונג פֿון געזעצגעבערישען סיים.

ווער האָט געקעמפֿט דרייסטער אין געשיק־טער, דער סיים אָדער סענאַט? מען מוז מודה זיין, אַז די סענאַט־קאָמיסיע האָט אין דער בודזשעט דיסקוסיע אַרויסגעוויזען מעהר כאַראַקטער אַרויס־ווייזענדיג דייטליכער דאָס געזעלשאַפֿטליכע און פּאָ־ליטישע פּנים.

מען האָט זיך נישט געשפּילט אין עפּעס דאָרט וועלדער, מען האָט געקעמפֿט אין ריינעם פֿעלד. מען האָט דעם מיניסטער פּאָניאַטאָווסקי געשטעלט אַ קלאָרען פֿאָרוואורף, אַז ער פֿאַרצעלירט צופֿיל, אַז עס לויכטען איהם אין קאָפּ עפּעס רויטע געדאַנ־קען וועגען אַ אַגראַר־רעפֿאָרם, אַז ער פֿערקלענערט דעם פּרייז פֿון באָדען, מען האָט איהם צוגעשטעלט אַ קאָנקרעטען פּלאַן אָפּצושטעלען די פּאַרצעלאַציע, שאַפֿען ווירטשאַפֿטען לויט מוסטער פֿון סטאָליפּינס פּלאַן צו שאַפֿען „קולאַקישע" ווירטשאַפֿטען אין רוסלאַנד און שטיצען דעם רעזשים אויף די דאָ־זיגע רייכע פּויערים.

צי האָט דאָס געקענט פֿאָרקומען אָהן דעם אַנטייל פֿון סענאַטאָר קאָזלאָווסקי, מיט אַ יאָהר צוריק האָט ער געקעמפֿט, אַלס געוו. פּרעמיער בע־מיהענדיג זיך אַרויסצוווייזען חכמה באַכן שאָ עון. אַ לויפֿענדען יאָהר איז סענאַטאָר קאָזלאָווסקי אַרויסגעטרעטען אַלס געוועזענער מיניסטער פֿון אַגראַר רעפֿאָרם. ער האָט בעת דער דיסקוסיע פֿער געסען צוצוגעבען, אַז אין זיינע צייטען איז דאָס מיניסטעריום דערפֿיהרט געוואָרען צום צושטאַנד פֿון אַ געשטעל, אַז דער פּראָפֿעסאָר פֿון פּאָלעס־מאָלאָגיע לעאָן קאָזלאָווסקי האָט דאַן באַהאַנדעלט די אַגראַר רעפֿאָרם אַלס עפּעס אַ איבערבלייבעכץ פֿון פֿאַר׳ן מבול, מען קען נישט לייקענען, אַז ער אָאַט דעם ענין געקענט; אַז ער האָט זיך גוט אָר־יענטירט, אָבער גלייכצייטיג איז געווען בעוואוסט, אַז דעם רעסאָרט האָט ער אונטערגעאָרדענט די אָפּשפּאָרונגס־פּלענער און האָט אין מיניסטעריום פֿאַר אַגראַר רעפֿאָרמען איבערגעלאָזט נאָר אַזויפֿיל פֿון דעם פּראָבלעם, וויפֿיל עס איז ביים מענש יבער געבליבען אין ירושה פֿון דער מאַלפּע.

עס האָט זיך אָנגעהויבען פֿון אַ אָנגריף אויפֿן אַגראַר מיניסטעריום, אַז עס האָט ברעה צו טאָלע־רירען אין פּוילען קאָלכאָזען און עס האָט זיך גע־ענדיגט אויפֿן פֿאָרוואורף, אַז עס איז נישט פֿאַרהאַן קיין פּלאַן, פּונקט ווי דעם סענאַטאָר סוּהאַקאָווסקי, בּראַזשינסקי און אַלע אַנטיילנעהמער אין דער דיסקוסיע וואָלט נאָר געגאַנגען אין אַ פּלאַן און נישט אין אָפּשטעלען די פּאַרצעלאַציע אקציע.

מען מוז מודה זיין, אַז די דיסקוסיע אין דער בודזשעט קאָמיסיע פֿון סענאַט איז אַ סך בעסער אויסגעפֿאַלען ווי אין סיים. דער סענאַט נעמליך אַלס רעפּרעזענטאַנט פֿון דער ביוראָקראַטיע, וואָס געפֿינט זיך אין „אונ־חסד" פֿון די פּוילישע לאַנד בעזיצער, האָט גערעדט מיט אַ דייטליכער שפּראַך, ער האָט געזאָגט וועגען וואָס עס געהט איהם אין דער דיסקוסיע מיט מיניסטער פּאָניאַטאָווסקי.

אין סיים וואָלט אַזאַ שפּיל געקענט אַנטרעפֿען אויף אַ געוויסען ווידערשטאַנד. אין לאַנג ווירטען־קרייז בילדען די פֿיהרער פֿון דער מאַגנאַטעריע אַ בלאָק פֿון סאָלידאַריטעט מיט די פּויערען, בעמיהענדיג זיך צו בעווייזען, אַז זיי קעמפֿען פֿאַר זייער וואויל. דאָרט פּאַסט נישט דייטליך זיך אקעגענ־צושטעלען דער אַגראַר רעפֿאָרם. אין סעיאַט דאַגע־גען, קען מען דעם אייגענעם אינטערעס אויפֿהויבען צום ניוואָ פֿון דער וויסענשאַפֿט און באַווייזען אַז די אינטערעסען פֿון דער ציוויליזאַציע און ווירט־שאַפֿטליכע ענטוויקלונג פֿון פּוילען שטעהען אין אַ סתירה צו דער אידעע פֿון אַגראַר־מיניסטעריום.

מיניסטער פּאָניאַטאָווסקי האָט זיך פֿערטיידיגט מיט דעם עקשנות, וואָס איז איהם אייגענטימליך מודה זייענדיג זיך צווישען די שורות, אַז גיכער קען ער פֿערדינען אויף דעם פֿאָרוואורף, דאָס ער האָט נישט אויסגעפֿיהרט דעם מינימאַלען פּאַרצע־לאַציע פּלאַן, ווייל אַנשטאָט די 250,000 העקטאַר האָט ער פֿאַרצעלירט נאָר 90,000 העקטאַר. ער האָט גערעדט וועגען הונגער פֿון ער׳ד, וועגען וועל־כען מען הערט נישט דאָ אין סענאַט, טראָץ דעם, וואָס די בודזשעט קאָמיסיע געפֿינט זיך אויף דער גאַס מיט אַ סימבאָלישען נאָמען, ווייל אויף דער וויעיסקאַ. אויף דער דאָזיגער גאַס אין דער טיפֿע־ניש פֿון הויף, וואו עס האַלט אָפּ די זיצונגען די קאָמיסיע האָט מען אָבער בעשלאָסען צו ענדיגען מיטן רויטען מיניסטער.

אין סיים האָט מען געקלאַפּט אָיז מיניסטער פּאָניאַטאָווסקי, אויסרופֿענדיג פֿריהער אַ שלום פֿראַזע" פֿאָדערענדיג נאָר לאַיגעטס קאָפּ. אין סע" באַט האָט מען זיך נישט געשפּילט אין וואַלר צערע־מאָניעס אין אַ טאַריף פֿון סילפֿין און גנאָמען. דאָ האָט מען זאָהן צערעמאָניעס גיכער געפֿאָדערט די די מיסיע פֿון אַגראַר־מיניסטער, ווי פֿון דירעקטאָר פֿון דעפּאַרטאַמענט פֿון די מלוכה וועלדער.

די מלחמה איז געווען בעלעהרענר, מען האָט גערעדט מיט דער שפּראַך פֿון ציפֿערען, מען האָט אקעגענגעשטעלט אַגראַר פּראָגראַמען, מען האָט זיך בענוצט מיט סטאַטיסטיק, מען האָט נישט געפֿעלשט די אינטערעסען פֿון די בעזיצער׳ס שיכטען און די דיסקוסיע האָט געטראָגען אַ זאַכליכען כאַ־ראַקטער.

ווען מען וואָלט אַלוּאַ געשטעלט די פֿראַגע דאָס אַז ג׳רעסערען אַנטייל אין אומוואַרפֿען מיניסטער פּאָניאַטאָווסקי. ווער האָט ערלויבט פֿאַרצוג, צו די מאַרטירטע מעהרהייט אין סיים, ע׳טוזיאַסטישע דעפּוטאַטען, וועלכע זענען זיין געגנזייטיג געפֿאַלען אין די אַ׳עמס אין ליי׳ענט־ליך געקושט דעם רעפֿערענט דודזינסקי, צי סענאַטאָרען וועלכע האָבען ביז שפּעט אין נאַכט, אָהן עהרליכע עקסטראַוואַגאַנציעס, אָהן רופֿען און סופֿלערקע פֿון די הינטערשטע בענק קוועלען דעם שטילען, ווי פֿערווינקען אין א ... מיניסטער. וואָלט דער ענטפֿער געמוזט זיין קאָמפּליצירט.

יעדער האָט געקעמפֿט ווי ער האָט גע... דער אין וואַלר, דער אין פֿעלר דער מיט אַ... דער מיט אַ שטעקען. יע׳ע׳ האָט ערלויבט... האַרץ פֿון דער געזעלשאַפֿט, רעכענענדיג... דער ריקזיכט פֿון דער פּרעסע, אין אויסג... איז עס מערקווירדיג. די רעגירונג האָט זיך... דערשראָקען, די פּרעסע האָט זיך נישט אינ... גומען.

דערפֿון געמען זיך דאָס בערויערען און... אַרסקע דראַהונגען, דערפֿון די מעלאַנכאָליש... זאַנגען וועגען מאַנ׳על איז אַ אַפּקלאַיג. ע׳... דער סיים, וואָס איז געבוירען געוואָרען פֿון... ייי׳אַמענבאַרבייט פֿון פּרעמיער קאָלאָ... טאַט פּאַראַסקי ביי דער דרשה פֿון פּ׳לקאָווניק... וועק איז פֿערמשפּט געוואָרען אויף צו ער... פּאָפּילאַריטעט נאָר איז די פּליישטנייות. עמ... פּראָבלעמען זענען געוואָרען דער ... פֿון ... דיסקוסיעס און די עמיגראַציע לטובת דעם ... די גע׳ סיים מיט דער בעשטימונג דרן אַ ג׳ער... אָרדינאַציע וואָלט געווען ... עשים מיט דער אויפֿשריפֿט „אַז דער אי... סיים האָט גרויסע פֿערדינסטען פֿאַר דער ... רעגי...

א סוף מאַכען צו די אוואַנטורעס אויף די הויכשולען!

אין נעכטיגען „ראַבּאָטניק" לייענען מיר:

„שוין צום סוף אָקטאָבער איז אויף די הויכשו־לען געקומען צו אוואַנטורעס.

מיט יעדען טאָג ווערען זיי אַלץ שאַרפֿער, מיט יעדען טאָג ערלויבט זיך די צעיושעטע „אקאַדעמישע יוגענט" (נאַציאָנאַליסטען) אויף אַלץ מעהר און מעהר.

דאָס וואָס עס קומט איצט פֿאָר אויף די הויכ־שולען איז שרעקליך. עס האַנדעלט זיך שוין איצט נישט וועגען יחידישע בענק, די ענדעקיש—אָנעריישע באַנדיטען שלאָגען נישט אויף וועלכע עס איז „ער־האַפּענע" צילען, נאָר צוליב בלויזען שלאָגען.

לעצטענס איז דער אוניווערזיטעט פֿון יוזעף פּיל־סודסקי אין וואַרשע דער שוייפּלאַץ פֿון עפּעס אַ משוגע געיעג אויף יודען.

די סטודענטען — יודען, קומען נישט זיך אַ ריי טעג אויף די לעקציעס, אַזוי אַז דאָס שלאָגן זיי אויפֿן הויף און אין די קאָרידאָרען וואָס ווערט בעטרע־טען מיט דעם אָפּזאָגען זיך צו זעצען אויף דער לינ־קער זייט, איז אַ באַווייז צו וואָס פֿאַר אַ ווילדקייט מען איז שוין דערגאַנגען.

אויפֿן יורידישען פֿאַקולטעט אין דעם אַזוי גע־רופֿענעם אוידיטאָריום „מאַקסימום, גייט יעדען טאָג דיזעלבע פּרובע באַוובקעס אַרום העם גאַנ־צען פּנין זוכענדיג יודען. נישט קענענדיג זיי געפֿי־נען ביי זיך, לאָדען זיך די פּאַשיסטישע באַוובקאַ־שעס וואָס שטודירען יודי אַרויס אויפֿן בריטערען יואסער ד.ה. צום הויפּט בנין און אין די לעקציע־זאַלען פֿון אַנדערע פֿאַקולטעטען, זוכענדיג קרבנות.

ווי אַזוי זיי באַגייען זיך מיט זיי נאָכדעם ווי זיי כאַפּען זיי, איז דער שרייבער פֿון די דאָזיגע שורות צוויי מאָל געווען עדות.

אויפֿן פּירוטען יאָהר פֿון יודי איז אָנגעפֿאַלען אַ באַוובקע פֿון 6 פּערזאָן אויף אַ סטודענט, אַ יוד, וועלכער איז נישט געקומען אויף די לעקציעס, נאָר נאָך דער אונטערשריפֿט פֿון פּראָפֿעסאָר. די באַווב־קע איז געווען באַוואָפֿענט מיט פּים פֿון שטוהלען. איידער דער איבערפֿאַלענער האָט צייט געהאַט זיך צו אָריענטירען וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך, האָט מען איהם זיך אַ שאָט געטון אַ האַגעל קלעפּ. מען האָט איהם געשלאָגען אַזוי לאַנג ביז ער איז אָנ־דערגעפֿאַלען, אַ ליגענדיגען האָט מען איהם געקאָ־פּעט מיט די פּיס. שפּעטער האָט מען איהם אַרויסגע־טראָגען אויפֿן הויף און געוואָרפֿען אויף אַ קופּע שניי, פֿון דאָרט האָט איהם אַ גרופּע סטודענטען, נישט קוקענדיג אויף די פּראָטעסטען פֿון דער באַ־וובקע, אָפּגעטראָגען אין שפּיטאָל.

דער הויפּטפּנין. אַ נעפּעכדיגער, שוואַכער סטו־דענט—יוד, לייענט די מעלדונגען אין רעקטאָראַען־שוואַקעל, פֿון אַ גרופּע סטודענטען טיילט זיך אָפּ פּלוצלונג איינער און פֿון הינטען שלאָגט ער איהם מיט אַ קאַסטעט אין פּנים. עס האָט אַ שפּריץ געטון בלוט, אַ פּאָר ציין האָבען זיך אַ שאָט געטון אויף דער שטיינערדיגער פּאָדלאָגע פֿון האָל.

דער אוניווערזיטעטס וואַזשני האָט זיך פּאַסיוו צוגעקוקט, ווי מען האָט דעם פֿאַרחלשטען געשלאָגען ווייטער. ענדליך האָט איהם עפּעס אַ בעל רחמנות אָפּגעטראָגען צום דאָקטער.

דער שלעגער האָט נאָך זיין „העלדישער" טאַט געריהמט, אַז ער האָט זיין „גאַראַהאָוועס" פֿליכט ערפֿילט הומאַניטאַר. „איך האָב דעם זשיד געשלאָ־גען פֿון הינטען — ווייל ווען ער וואָלט געזעהן, אַז איך געה צו איהם צו, וואָלט ער מורא געהאַט".

די דאָזיגע צוויי פֿאַקטען, רעדען אַליין פֿאַר זיך, פּונקט אַזוי רעדט דער אַפּראַזירטער שעדעל פֿון אַ סטודענט, אַ יוד, מיט 12 שראַמען, פּונקט אַזוי רע־דען די קלעפּ, וואָס זענען געפֿאַלען אויף די פּלייצעס פֿון אונזערע חברים פֿאַר נישט סאָלידאַריזירען זיך מיט די אוואַנטורניקעס. פּונקט אַזוי רעדט דאָס שלאָ־גען מיט צוויי יאָהר צוריק איינעם פֿון די פּראָפֿע־סאָרען פֿון הומאַניסטישען פֿאַקולטעט.

און אין ווילנע זענען טעטיג די „נאַראָדאָוועס" אקאַדעמיקער, פֿעסטשטעלענדיג „עהרענהאַפֿטע" רע קאָרדען. נאָר אין איין טאָג האָט מען דאָרט צעשלאָ־גען „נאָר" 24 יודען.

ווי רעאַגירט דערויף די אוניווערזיטעטסמאַכט? אין וואַרשע הערט מען גאָרנישט וועגען דער אינ־טערווענץ פֿון דער דאָזיגער מאַכט. זיי פֿאַרהאַלטען זיך אויף אַזאַ אופֿן ווי זיי וואָלטען גאָרנישט וואוסט וועגען די געשעהענישען. און די צייט אוואַנטורניקעס באַנוצען זיך דערמיט און אויף די הויכשולען וואָס זיי ווילען נאָר. עס האָט שוין דערביי צו דעם, אַז די יודען וואָס ווער־רופֿען דורך אוידיטאָר אַי, דער אוניווערזיטעט מסכים אַרייננעמען נאָר אונטער שוץ פֿון פּאָ־ליציי.

אין ווילנע זעהט דער רעקטאָר פֿון אוניווערזי... פֿון סטעפֿאַן באַטאָרי אין דעם אַריינפֿיהרען... אויפֿן אויטאָנאָמישען געביט פֿון אוניווערזיטעט... איינציגע מיטעל אָפּצוהיטען פֿון געשעהעני...

נישט דאָס ווענדען די אויפֿמערקזאַמקייט... דעם פֿאַקטישען צושטאַנד ווי דאָס טוט די... וועריזיטעט אין וואַרשע, צי דאָס נעפּלאַנטע... דען פּאָליציי אין אוניווערזיטעט אין ווילנ... נישט דערפֿיהרען אָפּצוהיטען די רוה אויף די... שולען.

די לעזונג פֿון דער דאָזיגער פֿראַגע ליגט... נאָר אין אַנדער פּלאַץ. נישט דאָס אָפּשטעלען... מודים, נישט דאָס שליסען די הויכשולען, אַרויס... די אינטערווענץ פֿון דער פּאָליציי ווענט גאָרנישט... פֿען, דאָס צוריקשטעלען די רוה אויף די הויכ... ליגט אין די הענט פֿון די פּראָפֿעסאָרען און... מישע סענאַטען. מען דאַרף איינמאָל פֿאַר אַ... ענדיגען מיט דער ריקזיכט פֿאַר די אוואַנטור... ווייל עס זענען שוין פֿאַראַן גענוג באַווייזען, אַ... שום „פּאַטעטליכער מוסר און מיטלען" ווי פֿ... זען די יאָוואַנטורניקעס פֿון אָרגאַניזאַציאָנעל... פּען (אויב זיי וועלען שוין אַמאָל צוגעצויגען... צו פֿאַראַנטוואָרטליכקייט) וועט צו גאָרנישט... פֿיהרען. די אוואַנטורניקעס זענען באַקאַנט ע... זיי סיי די אוניווערזיטעטס־מאַכט, ווי אויך ד... דעמישע יוגענד. צו דער דאָזיגער צעווילדע... יוגנטוואַרג דאַרף מען זיך קודם כל נעהמען ע... און אַז די דאָזיגע מעטאָדע וועט צו עפּעס דער... באַווייזט אַמבעסטען וואַזיעלפּערגס שולע. נאָ... זייטיגען די הויפּט־אוואַנטורניקעס, איז דאָ... וואָרען רוהיג".

א צוטומלעניש איבער דער פראגע וועגען רעליגיע בי[י] צייליען די באַפּעלקערונג אין ראַטען-פֿערבאַנד

ביים דורכפֿיהרען די לעצטע פֿאָלקס־ציילונג אין ראַטען־פֿערבאַנד איז געווען נישט ווייניג צוטומלע־ניש איבער דער פֿראַגע וועגען רעליגיע.

אין בריאַנסקער געגענד האָבען גאַנצע דערפֿער זיך פֿאַרשריבען אַלס גלויביגע, איז איבער דעם באַלד געוואָרען אַ טומעל און מ׳האָט די פּויערים פֿון די דערפֿער אָנגעפֿרעגט, צי זיי זענען טאַקע אַלע גלויביגע. דאַרויף האָבען די מעהרסטע פֿון זיי געענט־פֿערט אַזוי:

„מיר זענען נישט קיין טאַטערען, מיר זענען פּראַוואָסלאַווע מענשען".

אויף אָט דעם גרונד האָט מען באַשלאָסען, אַז די פּויערים קענען זיך נישט פֿאַנאַנדערקלייבען אין דעם, וואָס ס׳הייסט רעליגיע און וואָס איז נאַציאָנאַ־ליטעט; זיי גלויבען, הייסט עס, נישט אין דער פּראַוואָ־וואָסלאַווער רעליגיע, נאָר אין דעם פּראַוואָסלאַוו־נעם, רעם רוסישען פֿאָלק און מ׳האָט זיי אַלעמען פֿאַרשריבען אַלס נישט גלויביגע.

אַזוי ווערט איבערגעגעבען אין דער „איזוועס־טיאַ":

אַ סך פֿון די, צו וועמען מ׳איז געקומען אין די היימען און אויך אין די פֿאַבריקען, האָבען מורא געהאַט אָנצוגעבען, אַז זיי זענען גלויביגע, ווייל זיי האָבען געדענקט, אַז נאָכדעם וועט מען זיי פֿאַר־פֿאָלגען דערפֿאַר, דאָס האָט מען געקענט זעהן פֿון די פֿראַגען, וואָס זיי האָבען געשטעלט, די ציילער האָבען געהאַט אַן אַרבייט צו פֿאַרזיכערען די מענ־שען, אַז לויט דער נייער קאָנסטיטוציע איז אינם סאָוויעטען־פֿערבאַנד שוין איינגעפֿיהרט פֿרייהייט פֿון גלויבען און מ׳וועט נישט פֿאַרפֿאָלגען קיינעם דערפֿאַר, וואָס ער איז אַ גלויביגער.

אויף איין אָרט האָט אַ פֿרוי זיך שוין געהאַט פֿאַרשריבען אַלס אַ גלויביגע, אָבער מיט אַ פּאָר טעג שפּעטער איז זי געקומען און האָט געבעטען, אַז מ׳זאָל זי פֿאַרשרייבען אַלס אַ נישט גלויביגע, און זי האָט פֿאַרזיכערט, אַז אין די פּאָר טעג האָט זי געביטען איהר מיינונג, ווייל זי האָט איינגעזעהן, אַז רעליגיע טויג נישט.

אומעטום איז געווען אַ צומישעניש איבער... און אין איינעם פֿון די מעדיצינישע אינסטיט... האָט דער ציילער, נישט אָנפֿרעגענדיג ביי די... דענטען, זיי אַלע פֿאַרשריבען אַלס גלויביג... שפּעטער ווען די סטודענטען האָבען זיך דערוו... דערפֿון, האָבען זיי שטאַרק פּראָטעסטירט געגען... און זיי האָבען געפֿאָדערט אַז מ׳זאָל דעם צ... באַזייטיגען. זיי האָבען איהם באַשולדיגט אין... אַ ער האָט קאָנטר־רעוואָלוציאָנערע כוונות.

אַזוי ווערט איבערגעגעבען אין דער „פּראַוו...

עס זענען אויך געווען פֿאַלען וואו מ׳האָט... גאַנצען ענין געגעבען אַ גאַנץ איינגעאַרטיגע... טייטשונג. אין איינעם פֿון די זאַוואָדען האָט... באַשלאָסען, אַז מיט דער פֿראַגע וועגען גלויב... מיינט מען נישט צי מ׳איז רעליגיעז, אָדער... נאָר צי מ׳גלויבט אין דער סאָוויעטען־מאַכט... נייק. און דאַן האָבען שוין אַלע אויף דער... געענטפֿערט, אַז זיי זענען גלויביגע.

די פּאָליטיק פון דריטען רייך

אָרגאַן פון דער לאָנדאָנער סיטי וועגען לאַנד, וואו מען וויל האַרמאָ־טען אָבשטאַט פּוטער. — „זאָל היטלער שניידען, וואס ער האָט געזייהט און נישט זוכען קיין געלד אין לאָנדאָן

…נדאָן, (יט"א). „דהי באַנקער" — א צייט… פון גרויסע איינפלוסען אין דער לאָנדאָנער — האָט פאַרעפענטליכט אין איהר לעצטען א׳אויספיהרליכען אַנאַליז פון דער ווירט־…שער לאַגע פון דייטשלאַנד אויף דער שוועל …יאָהר פון היטלער־רעזשים. די איבער… — ווי די רעדאַקציע ערקלערט — באַאַר־…טערען דורך פאָרזאָגען וואָס האָבען גרויסע …נטען פאַר די פינאַנסען און ווירטשאַפט פון …אַנד.

…ווסטיגסטע רעגירייבונג פון די נאַצי־מיני־ — שרייבט „דהי באַנקער" — באַשטיט …וואָס זיי האָבען געשאַפען א באַדייטענדען …אַציאָנאַלען „ווערט פון שעדיגער". צי וועט …לל טאָטאַלע שאַפונג פאָרשטעלען נוצען זייער …און געוויסע אומשטאַנדען איז דערפון, קען …ריכעקומען א טובה פאַר דייטשלאַנד אויפן …פון דייטשלאַנדס שכנים און אפשר אויך …ריטאַניען. מיר האַלטען אָבער, אַז אין דער …טער שוחה איז די דאָזיגע שאַפונג אן עלע …וואָס וועט ברענגען חורבן דייטשלאַנד גופא.

…אונצופרידן צו דייטשלאַנד האָט ווייטער אוי־…ריטען די גרעניצען פון אייראָפּע, אפילו …מעריקאַנער קאָנטינענט, וואו דייטשלאַנד …פריער אַ פינאַנציעלע אונטערשטיצער, זע …נפּיהלען געגען דער רעגירונג פון ה׳ היט־…נט אַזוי שטאַרק ווי אין איעלכע לענדער ווי …יך און האָלאַנד.

…די אויסזיכטען אויף 1937 — זאָגט פאַר די …טס — זאָלען נישט זיין געפעהרליך. אין אַר …שטאַ קיין גרונד פאַר יאוש. אויב אונזער רע־ …אין אלע אַנדערע רעגירונגען, וואָס זאָרגען …יום און פריהייט. וועלען פאַרשטאַרקען זייער …טוידיגונגס־ קרעפטען און פיהרען א פעס־ …אַמאַטישע פּאָליטיק, וועלען די סכנות פון דער …ר באַוואָפענונג אין לעצטען סך־הכל זיך אויס …צו די דייטשען אליין, געגערטע געהרינג האָט …גט, אַז די דייטשען ווילען בעסער האַרמאַ־ …ידער פּוטער. קיינער, וואָס קען די ווירקליכע …ענישען פון דייטשלאַנד, וועט נישט מסכים …די דאָזיגער טענדענטער־לאָגיק. ווען האָט …באַוואָפענונגס ־ פּראָגראַם וועט דערגיין צום …דער גורל פון דייטשען פאָלק מוזען זיין: …באַווינקייט און אונטערערנעהרונג. אין דייר …גופא פעהלען נישט קיין סימנים פון אונ־ …הייט מיט דער פּאָליטיק פון „האַרמאַטען …פּוטער". אין משך פון די לעצטע חדשים …זען ערנסטע אונרוהען אין דייטשע פאַבריי־ …ן, די אונצופריעדנע אַרבייטער ־ אונרוהען …פּראַמגיותדיג אונטערדריקט געוואָרען, אָבער …לסוף וועט זיך מוזען אַרויסווייזען, אַז די …נטעקייט פון דער לאַגע, וואָס ווערט פאַר־ …דורך דער פּאָליטיק פון זייער רעגירונג, …די דייטשען זיין אונערטרעגליך וואָס וועט …זיין?

…זאָגט, אַז אין דער מלחמה וועט דייטשלאַנד …הילף. דאָס ריזיקאָ איז ריעאַל און קען זיך …ען פאַטאַל. אויב די דעמאָקראַטישע לענ־ …לען בלייבען אונפּעראייניגט און נישט זיין …הנער באַוואָרענט. עס זענען פאַראַן סמנים …פען פון דער מעכטיגער דייטשער אַרמעי …א חשבון, אַז דייטשלאַנד איז טאָך נישט …צו א מלחמה. מען דאַרף אָננעהמען, אַז …גענעראַלען האָבען זיך גוט געגעבען אין …, אַז דייטשלאַנד וועט נישט קענען זיך גע־ …מיט פאַראייניגטע קרעפטען, אין וועל־ …וועלען אויך אויפטרעטען ענגלאַנד, פראַנקר… …אַנדערע גרויסמאַכטען.

…דייטשע גענעראַלען — זאָגט פאַרט „דהי …" — וועלען נישט דערלאָזען צו לאָזען זיך …מלחמה, אין וועלכער עס איז סמעט ווי זיכער, …לאַנד וועט פאַרשפּילען. קענען זיי צוריק־ האַלטען די טאַצי רעגירונג פון אָן אויפּעראַפּאַל אויף וועלכען פון דייטשלאַנדס שכנים? זיי קענען און וועלען עס טון, אויב עס איז קלאָר אַז געגען אַזאַ איבערפאַל וועט זיך געגענשטעלען א מעכטיגע פאַר־ אייניגונג פון פעלקער. די דייטשע גענעראַלען האָבען פאַרגעסטוועמען ביז איצט זיך נישט געגענגעשטעלט דער אויסלענדישער פּאָליטיק, פון זייער רעגירונג, ווייל מען האָט זיי פאַרזיכערט, אַז די דאָזיגע פּאָלי־ טיק איז א טובה פאַרן דריטען רייך. מען האָט זיי גע־ זאָגט, דאָס הגם עס איז זיכער, אַז געגען א מעכטי־ גער פאַראייניגונג וועלען דייטשלאַנדס האַרמאַטען נישט אויסהאַלטען, קען מען אָבער פון די האַרמאַ־ טען מאַכען א פיל נוצליכערען געברויך. מען טוט האָ־ בען די האַרמאַטען פאַר א פּאָליטיק פון שאַנטאַזש. מיר געפינען פכוון דאָס חחיגע מיאוסע וואָרט, די גענעראַלען וועלען זיכער גאָרנישט האָבען דאַגעגען אַז מען זאָל אויסנוצען די האַרמאַטען צו שאַנטאַ־ זשירען די וועלט. אויב די גענעראַלען זענען זיכער, אַז מען וועט זיי נישט צווינגען צו ריזיקירען א מל־ חמה, וואָס וואָלט געפיה־ט צו דער מפלה פון דייט־ שלאַנד.

וואָס זאָל ענגלאַנד טון שטייענדיג פנים־אל־פנים מיטן דייטשען שאַנטאַזש? דער ענטפער איז קלאָר ווי די זון. יעדע פינאַנציעלע אָדער טעריטאָריאַלע קאָנצעסיע, וואָס ווערט געמאַכט דעם היינטיגען דייטשען רעזשים, וואָלט בלויז בעהינט דער פאַראייניגונג פון דער געגנסטער טיראַניע, וועלכע האָט געצוואונ־ גען אייראָפּע צו ווערען א באַוואָפענטער אָדער זיך שנעל־באַוואָפענטער לאַגער. וויסענדיג ווי מיר פרי־ מען ווייסען, אַז פרידען און נאַצי־מעטאָדען קענען מיט זיך נישט הויזען, טאָר׳ען מיר נישט מאַכען קיין שום קאָנצעסיעס א לאַנד וואָס ווערט באַהערשט דורך מענשען, וואָס פאַרגרעסערען זייער כח און וואַק־ סען זיך נישט צו באַנוצען זיך מיט מאָהר אלס אינ־ סטרומענט פון אינערליכער און אויסערליכער פּאָ־ ליטיק.

מיר באַדויערען, דאָס מיר האָבען מוחה זיין, אַז פון א קלייענער אָבער איינפלוסרייכער גרופּע אין דער לאָנדאָנער סיטי גייט א בסודדיגער שטראָם פון פּראָפּאַגאַנדע לטובת קרעדיטען פאַר דייטשלאַנד — שרייבט ווייטער „דהי באַנקער". די דאָזיגע פּראָפּאַ־ גאַנדיסטען האַלטען אַז א הלוואה פאַר דייטשלאַנד וואָלט געווען א דאָפּעלטע אינוועסטיציע, ערשטענס, וואָלטען מיר געקויפט די דייטשע אַגרעסיע, תהשגית אונטערשפּאַרענדיג א פּסירוש פּאַרצווייפעלטע און אונטעריגע טיראַניע, וואָלטען מיר געקענט פאַרהיטען, אַז דייטשלאַנד זאָל נישט אַריינפאַלען אין קאָמור־ ניזם. עס איז נישט צו גלויבן, אַז אינטעליגענטע ענג־ לענדער זאָלען זיך לאָזען אָנשרעקען פון דער הדאַ־ הונג, דאָס אויב מיר וועלען אויף אַנדער חשבון נישט געבען דייטשלאַנד קיין גרויסע פינאַנציעלע און טעריטאָריאַלע קאָנצעסיעס, וועט דאָס דייטשע פאָלק ווערען קאָמוניסטיש. די טענה, אַז ענגליש געלד וואָלט אָפּגעהאַלטען דעם אויפשטייג פון קאָמוניזם אין דייטשלאַנד, איז פאַרנ־ר־אויס לעכערליך. עס איז א סך וואַרשיינליכער, אַז דאָס ענגלישע געלד וועט זיכער אויסגענוצט ווערען צו פּראָדוצירען ניפט־גאַז און אַנדערע ערקוויסענדע באַוואָפּכונגס־מיטלען. דער אמת איז, אַז פאַר דאָס רוב ענגלענדער איז שווער צו געפינען עפּעס א פונדאַמענטאַלען חילוק צווישען די — ווי מ׳רופט עס מחמת דער אַריסקייט פון שפּראַך — „פּרינציפּען" פון קאָמוניזם און נאַציזם. זיי האָ־ בען זיכער נישט דאָס געפיהל, אַז ענגלאַנד קליידט גוט די האַל פון פינאַנציעלען מיסיאָנער, וואָס דאַרף ראַטעווען דייטשלאַנד פאַרן באָלשעוויזם.

דער אויספיהר פון דעם גאַנצען ענין — פאַרענ־ דיגט די צייטשריפט — איז דער, אַז האָר היטלער מוז שניידען דאָס וואָס ער האָט געזייהט, און אַז ער מוז זען „ווערט פון שעדיגער" דיסקאָנטירען אין זיין אייגענעם אַנמירשטע לאַנד און נישט אין דער לאָנדאָנער סיטי. חוץ דעם פאַקט, דאָס ערטיילען דייטשלאַנד קרעדיטען שטייט אין סתירה מיטן ע־ פענטליכען אינטערעס, האָבען די שרייבער פון און זער איבערחזרט קלאָר באַוויזען, אַז פון שטאַנדפּונקט פון פאַרשער איז דייטשלאַנד א „קישקע אָהן א רעק". און די באַריהמטע אין שלעכטער גלויבען, וועלכע זענען די ווירטיגסטע באַשטאַנד־טיילען פון דער דייטשער אויסערן פּאָליטיק, זענען אויך דאָס כאַראַקטעריסטישע פון אלע פאַרהאַנדלונגען וואָס הר. שאַכט האָט געפיהרט מיט ענגלישע באַנקירען און אַקציען איינענטימער, וועלכע זענען געווען געגוג ליכטזיניג צו שענקען זייער צוטרוי די דייטשע הבטחות.

א שרייבערין רעכענט אויס א צעטעל חסרונות ביי פרויען

די פּערפאַסערין פון ענגלישע בוך „וואָן אויף און לעב", דאָראָטעא בראַנד. אין דעם זשורנאַל „ליבערטי" האָט א העכסט אינטערעסאַנטען און באַ־ לערענדען אַרטיקעל וועגען פרויען

דער אַרטיקעל הייסט „די חטאים פון מיין געשלעכט". דאָראָטעאַ בראַנד שילדערט געוויסע חסרונות וואָס זענען כאַראַקטעריסטיש פאַר פרויען. דאָס זענען הסרונות אַ׳ער „זינד", זאָגט זי, פון וועלכע פרויען קענען נישט פטור ווערען, ווייל די זענען א טייל פון דער פרוי׳ס נשמה, פון איהר פּערזענליכקייט. אַ׳ביער מוטער חיה האָט זי פאַר־ באַ׳ט אין אונזערע אור־אור או „איניקלען" וועלען מסתמא מיט זיי אַרומטראָגען זיך. אָבער חסרונות זענען זיי, און — הלואי קען די פרוי פון זיי פטור ווערען. ס׳וואָלט געווען א בעסער פאַר איהר, אי בעסער פאַר׳ן מאַן, ס׳וואָלט, הייסט עס, געווען בעסערע וועלט.

זי שרייבט אָבער די אַרטיקלען, דאָראָטעאַ בראַנד, נישט ווי א פרויען־האַסערין און נישט ווי א קריטיקערין, פאַרקערט, נישט באַר, זאָגט זי, האָט זי ליב פרויען, נאָר זי אַליין האָט הנאה פון דעם וואָס זי איז א פרוי.

און זי ערקלערט, אַז די מעהרסטע באַשול־ דיגונגען וואָס מענער האָבען געגען דעם ווייבערשען געשלעכט זענען פאַלש און אומבאַרעכטיגט. צום ביישפּיל: פרויען זענען לייכטזיניג: פרויען שאַפען זיך שנעל א מייבוגג, נישט אַריינקוקענדיג אין די פאַקטען; פרויען גיבען פאַרצוג צו קרובים; פרויען האָבען פיינט ווען פרעמדע קריטיקירען די יעניגע, וואָס די פרויען ליבען. די שרייבערין לייקענט נישט, אַז ס׳איז דאָ א טייל אמת אין דעם, אָבער זיי זענען איבערטריבען, די באַשולדיגונגען. און — זיי פיהרען צו שטאַרקע פאָראורטיילען וואָס שאַפען זיך ביי מענער געגען פרויען. נאָך מעהר, פרויען, ווי דער כלל איז, ווערען באַאיינפלוסט פון זייערע מענער־פריינט און אויך ביי זיי שאַפט זיך א געוויסער פאָראורטייל געגען זייער אייגענעם געשלעכט.

ניין, די חסרונות, וואָס זענען אויבען אויסגע־ לעכענט באַוואָרען זענען קיין חסרונות נישט. זאָגט בראַנד, זי וויסט פון אַנדערע „זינד" וואָס זענען כאַראַקטעריסטיש פאַר פרויען, און פון אַט די „זינד" וואָלט זי א געוואָלט, אַז איהר געשלעכט זאָל פטור ווערען, די וועלט וואָלט דאַן געווען אי אַנגענעהמער, אי באַקוועמער. זי ווייסט אָבער, אַז ס׳איז אן אומזיסטער וואונש; ווייל אָט די „זינד" זענען נשמה חסרונות, איינגעוועבט אין דער סאַמע נאַטור פון דער פרוי.

וואָס זענען די „חסרונות" וואָס א פרוי זעהט אין פרויען?

זי רעכענט זיי אויס:

פרויען האָבען ליב צו געבען עצות און אַלע צייטען און אין אלע דורות איז די פרוי געווען גרייט גיט איהר ראַט, צי מ׳האָט ביי איהר עס געבעטען אָדער נישט. הערט זיך צו אַמאָל צו ווייבערשע גע־ שפּרעכען און וואָס ווערט איהר הערען?

„טייערינקע, וואָרום טראָגסטו נישט שוואַרצע קליידער? דיר מאַכען זיך יונגער"־

„ליבינקע, וואָרום דינסטו נישט א דינסט אויף א האַלבען טאָג און האָסט נישט אביסעל הנאה פון לעבען?"

„האַרצעניו, וואָרום זאָגסטו איהם נישט, אַז דו ווילסט נישט וואוינען אין א העק?"

און אַזוי ווייטער און ווייטער.

זאָס זענען עצות וואָס קלעפּען זיך אין די מערסטע פאַלען ווי אַן אַרבעס צום וואַנט.

ס׳איז שוין אָבער די נאַטור פון דער פרוי.

מילא אין איהר פאַל זענען די עצות געווען בלויז עצות. אין פיל פאַלען, איבערהויפּט ווען אַ פרוי הויבט אָן געבען עצות איהר מאַן קומען פון דער פרוי׳ס עצות אַרויס צרות און בזיונות און גרייזאַטע.

זעהר א ביטערער און געפעהרליכער חסרון איז דאָס אָפּ׳חוזק׳ען פון דעם אייגענעם מאַן. און דאָס טוען פרויען וואָס האָבען אמת ליב זייערע מענער, וואָס זענען טריי און מיט׳ן גאַנצען האַרצען איבערגעגעבען זיי. זיי לאַצ׳עווען זיך איבער דעם אייגענעם מאַנ׳ס שוואַכקייטען, לאַכען אָפּ פון זיינע „משוגעת׳ען" און קיבעצען איהם. און זיי טוען עס אין געזעלשאַפט. די טוען עס צווישען אייגענע פריינט. איהר כונה איז נישט ווער צו טון אָדער שלעכטס צו טון איהם. זי וויל בלויז אַמוזירען פריינט. און זי טוט עס כדי צו ווייזען זיי ווי בריילהאַרציג און אָפען קעפּיג זי איז, אַז זי שאַ־ וועט נישט איהר אייגענעם מאַן, זי טוט עס טראָץ דעם וואָס זי שטאָלצירט מיט איהם און האָט איהם ליב מיט לייב און לעבען.

דער פּעוולקאַט איז אָבער, אַז אַט דאָס חוזק׳ען איהרס שעדיגט דעם מאַן. ווען אַן אייגענע ווייב לאַכט אָפּ פון א מאַן — ווי גוט־מוטיג און אומשולדיג איהרע אָבזיכטען זאָלען נישט זיין — מוז ער פּערלירען ביי מענשען אין די אויגען.

נאָך א חסרון, איינער פון די ערגסטע און שעדליכסטע, א חסרון וואָס האָט חרוב געמאַכט א סך פאַמיליען־לעבענס.

פרויען זענען נישט צופרידען מיט זייערע מענער, וועלכע קומען אַהיים מידע און אויסגעמאַ־ טערטע פון א טאָג אַרבייט. דער צעטעל טענות וואָס פרויען טיילען אויס דערביי איז אַזוי אַלט ווי ס׳איז אַלט די וועלט, מסתמא. די מוטער חיה האָט וואַהרשיינליך אין אוועגס, ווען אדם איז גע־ קומען אהיים אַן אויסגעמאַרטערטער פון זיין גערעג, אויף איהם אויסגעגאָסען אַזאַ מענה־לשון:

„אַט, קומסטו זיך אהיים. עסט זיך אָפּ און ליגסט א גאַנצע נאַכט אָפּ לעבען פייער. וואָס אַרט דיך דען וועגען מיר? איך בין אַפּגעזעסען א גאַנצען טאָג אין היהל שפּיגענדיג און קאָכענדיג און דו ביזט געווען אויף דער פרישער לופט. נו, וויל איך אויך אביסעל פרישע לופט. קענסט מיך כאָטש נעמען אויף א שפּאַציר, אויב נישט, וועל איך שוין געפינען אימיצען וואָס וועט עס טאָן פאַר דיר".

דאָס דאָ איז א לידעל פון דער מוטער חיה וואָס דערהאַלט זיך אין טויזענטער און צענדליגער טויזענטער היימען. ס׳איז א לידעל וואָס איז די אפשפּיגלונג פון דער פרוי׳ס נישט וועלען פאַרשטעהען דעם מאַן.

בראַנד טאַ׳עלט שטאַרק די פרויען פאַר דעם חסרון. אַנשטאַט באַטראַכטען זיך ווי אַ מאַרטירערין פון הויז. אַנשטאַט ווערען היסטעריש, דאַרף די פרוי גוט באַטראַכטען דעם מאַנ׳ס לאַגע. פאַר איהם איז זיין אַרבייט נישט קיין אַמוזירונג, נאָר — אַן אַר־ בייט. ער אַרבייט לאַנגע שטונד׳ען און גיט זיך אָפּ דער אַרבייט נישט צוליב דעם, ווייל ער האָט הנאה פון דעם, נאָר ער וויל זיך פאַרזאָרגען — זיך און זיין פאַמיליע — מיט א רוהיגער עלטער

דאַרף די פרוי זעהן זיך צופּאַסען צום מאַן, זי דאַרף אַזוי איינאָרדנען איהר אַרבייט אין הויז, אַז זי זאָל זיין אויסגעמאַטערט ווען ער איז אויסגע־ מאַטערט און אויסגערוהט ווען ער איז אויסגערוהט.

נאָך אַלעמען איז דער פרוי׳ס לעבען נישט גע־ פּענטעט מיט א רוטין ווי דעם מאַנ׳ס, און זי קען איבערשטעלען איהר אַרט לעבען; אַנשטאַט באַקלאָ־ גען זיך און באַשולדיגען דעם מאַן, זאָל זי בעסער איהם פאַרשטעהן און צופּאַסען זיך צו איהם. ביי דעם׳ס לעבען וועט דאַן זיין גליקליכער

פרויען האָבען א טבע צו זאָגען, „איהר ווייסט דאָך וואָס מענער זענען". זאָגט די שרייבערין:

„וואָס זענען מענער? זיי ברענגען א וועלט מיט גליק און פרייד אין אונזער לעבען. זיי מאַכען אונ־ זערע לעבענס זיכערער, שטאַלץ. זיי גיסען אַריין א זין און אן אינהאַלט אין דער פרוי׳ס עקזיסטענץ.

„ס׳האָט קיין זין נישט צו וואַרפען באַשולדי־ גונגען אויף דעם אַז ער געשלאָגט, פּונקט ווי ס׳האָט קיין זין נישט פאַר׳ן מאַן צו טשעפּען זיך צו דער פרוי — ווייל זי איז א פרוי. אויב מיר, פרויען, האָבען אונזערע מענער, דאַרפען מיר זיך פיהלען גליקליך און מיר דאַרפען אַרבייטען מיט און פאַר זיי, ווען מיר האָבען נישט אייגענע מענער, פיהלען מיר זיך אומגליקליך. און דאָס איז דער פּשוט׳ער אמת, וואָס מיר זאָלען נישט רעדען און זאָגען פאַר דער וועלט".

דאָס לעבען אין ארץ־ישראל

(ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור)

…מענפאָהר פון דער פאַר־מלחמה …ער וועכטער ־ אָרגאַניזאַציע …שומר"

…ל־א ב י ב. (יט"א). אין תל־אביב איז פאַר… …א צוזאַמענפאָהר פון די אַלטע מיטגלידער …ר וועכטער ־ אָרגאַניזאַציע „השומר", וועלכע …אין קריג געשפּילט א גרויסע ראָל אין לעבען …ן און ביים פאַרטעסטיגען די נייע לאַנד־ …אַטליכע קאָלאָניעס. אין דעם צוזאַמענפאָהר …איז צונויפגערופען געוואָרען לכבוד דעם …ן פון א זאַמעלבוך אנג. „השומר", האָבען …טייליגט 500 געסט

…דער פון „מזרחי" אָפּגעפאָהרען …אין אַמעריקע.

…ושלים. דער פּרעזידענט פון דער מזרחי …אָרגאַניזאַציע, הרב זאב גאָלד און דער מיט …צענטראַל־קאָמיטעט פון מזרחי, ה׳ משה …זענען אָפּגעפאָהרען קיין אַמעריקע אין די …ען פון „מזרחי".

…ערט דאַלאַר פאַר א קוש.

…ושלים. דער בריטישער ריכטער קאָרי פון …שטאַטישען געריכט האָט פאַרמשפּט א באַאַמטען, א קריסטליכען אַראַבער צו 100 דאָלאַר שטראָף דערפאַר, וואָס ער האָט געוואָלט אַרומ־ נעהמען און א קוש טון א יודישער פרוי, וועלכע איז געקומען אין געזונדהייטס־אַמט פון דער רעגירונג צו באַקומען א געזונדהייטן פאַר איהר זוהן.

נייע גרופּען פליטים פון בוכאַרע אָנגעקומען קיין א״י

י ר ו ש ל י ם. קיין א״י איז אָנגעקומען א נייע גרופּע פון בוכאַרער פליטים, וועלכע זענען לעצ טענס געווען אין אַפגאַניסטאַן, די גרופּע באַשטייט פון 50 מענשען, מאָנטאָג, דעם 15־טען פעברואַר ווערט ערוואַרט א צווייטע גרופּע פון בוכאַרער פלי־ טים, די אַלע פליטים קומען אויף סערטיפיקאַטען פון דער יודישער אַגענטור.

תל־אביבער אַדוואָקאַטען דראָהען מיט א שטרייק.

ת ל ־ א ב י ב. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם, וואָס אין די תל־אביבער געריכטען הערשט אן אומ־ אָרדנונג און צוליב מאַנגעל אין א גענוגענדער צאָהל ריכטער, קומט אויס צו וואַרטען און חדשים אויף די פּראָצעסען, האָבען די תל־אביבער אַדוואָקאַ־ טען באַשלאָסען אַרויסצושטעלען וועגען דעם צו דער רעגירונג א ריי פאָדערונגען און אויב די דאָזיגע פאָסטולאַטען וועלען נישט באַריקזיכטיגט ווערען, זענען זיי גרייט צו ערקלערען א שטרייק.

דעפּאָרטאַציע פון „אונלעגאַלע". פיל קאָמוניסטען אַרויסגעשיקט פון א״י

י ר ו ש ל י ם. דער בריטישער ריכטער פון צפת האָט פאַרמשפּט צו דעפּאָרטאַציע 4 יודישע יונגלעך אין עלטער פון 11 ביז 16 יאָהר, וועלכע זענען „אונ־ לעגאַל" אַריין אין לאַנד, ווי אויך דריי יודען און צוויי יודישע יונגעלייט, וועלכע שטאַמען פון סיריען.

י ר ו ש ל י ם. די לעצטע וואָכען האָט די מאַכט אַרויסגעשיקט פון לאַנד א סך פון די אַקטיווע קאָ־ מוניסטען. צווישען זיי א קאָמוניסטקע חיה קאָהין, וועלכע האָט געהערט צו דער קאָלטון־גרופּע, זי איז אַרויסגעשיקט געוואָרען קיין רוסלאַנד, פון וואַנען זי איז מיט 16 יאָהר צוריק געקומען קיין א״י, צווי־ שען די אַרויסגעשיקטע געפינען זיך אויך פיר אַר־ מענישע ברידער, קאַשקאַשיאַן, וועלכע שטאַמען פון סאָוויעטען אַרמעניען און זענען הויפּטזעכליך געווען אַקטיוו צווישען די חיפהער יודישע און אַראַבישע אַרבייטער.

טיפּען פון ארץ-ישראלדיגען אויפבוי

(פון אונזער קארעספּאנדענט)

נ. חן

קיין איין יודישער קבוץ איז נישט אזוי רייך מיט אינטערעסאַנטע טיפּען ווי דער ארץ-ישראל־דיגער יודישער ישוב...

אם א גאַנץ קליינער אויסשניט פון דער גרויסער סעריע יודען, וואָס האָבען זיך אקטיוו בעטייליגט אין ארץ-ישראל — אויפבוי.

אין אנפאנג פון דער שיינער שדרות ראָטשילד, אין דעם עלטעסטען טייל פון דער יונגער תל-אביב, שטייט א שיין מאַיעסטעטישע געביידע, אויף וועלכער אונטען רעכס אין ליבקס פון אריינגאַנג שטייען די באשיידענע ווערטער מוזיי און תל-אביב. דאָס איז דער תל-אביב'ער קונסט־מוזייאום. וואס איז מיט אַ קנאַפּען יאָהר צוריק דערעפענט געוואָרען. פריהער איז דאָ געשטאַנען דאָס קליינע הויז פון דעם באַרימטעסטען יוד אין תל-אביב און איי בגנץ ארץ-ישראל, פון דעם מיט אַ קורצער צייט צוריק פאַרשטארבענעם דיזענגאָף. דיזענגאָף ז"ל איז געווען א גרויסער חובה פון קונסט און זיין שיינע קליינע הויז אויף שדרות ראָטשילד האָט זיך אין משך פון די יאָהרען אלץ מעהר און מעהר אָנגע־פילט מיט בילדער און אַנדערע קונסט ווערק. און אז תל-אביב האָט אָנגעהויבען אויסצוּוואקסען פון א רוהיגען ווילע — קוואַרטאל אין א רוישיגער גרויסער שטאָט, האָט איהר בירגערמייסטער אָנגע־הויבען צו חלומען וועגען א מוזייאום פאַר זיין ליב־לינגס-קינד — תל-אביב. און רעכטצייטיג האָט ער געגומען זיך מכין זיין צו זיין פלאַן און האָט דורך זיינע גרויסע בעציהונגען געזוכט בילדער-נדבות. און אַז דער גאַנצער פּלאַן איז רייף גע־וואָרען האָט ער געלאָזען אויף זיין חשבון זיין קליין הויז פאַרגרעסערען אין א שיינע מאָדערנע געבידע פאַר א מוזייאום און איז אליין געבליבען נאָך וואוי־נען אין דעם זעלבען הויז ביז צו זיין לעצטען טאָג. מיט א יאָהר צוריק בערך איז דער מוזייאום פייערליך דערעפענט געוואָרען אין דער אַנוועזנהייט פון זיין שטיפטער, דעם פינף און זיבעציג יעהריגען באַליבטען בירגערמייסטער פון תל-אביב. דאָס איז געווען א יום-טוב פאַר דער תל-אביבער גייסטיגער וועלט, דען עס איז דערעפענט געוואָרען א מוזיי־אום, וועלכע פיל גרעסערע און רייכערע שטעט מיט א עלטערער און איינגעזעסענער באַפעלקערונג קע־נען איהר מקנא זיין.

ביים באַטראַכטען פון די בילדער וואַרפט זיך אין די אויגען דער נאָמען פון מאָריס לעווין, וועל־כער האָט געשענקט א זייער גרויסע צאָל פון די ווערטפולסטע און באַרימטעסטע בילדער. מאָריס לעווין איז געווען אַ יוד וואָס האָט געשטאַמט פון ליטע און דורכגעמאַכט א אינטערעסאַנטען לעבענס-גאַנג.

אַליין איז ער געבוירען געוואָרען אין קעלם. דערנאָך געלערנט אין דער בערימטער סלאָבאָדקער ישיבה און שפּעטער אויסגעוואַנדערט קיין אנט־ווערפען. דאָ ווערט ער באַלד אריינגעצויגען ווי פילע פון זיינע לאַנדסלייט אין דעם בריליאַנטען האַנדעל און ווערט באַלד א גביר.

מאָריס לעווין איז אָבער אויך א גרויסער ליבּ־האָבער פון קונסט און שאַפט זיך אָן פאַר שווערע געלט ווערטפולע בילדער און זיין הויז ווערט פאַרוואַנדעלט אין קונסט-זאַמלונג. און אַז דיזענ־גאָף האָט פאַרטראַכט זיין פלאַן פון א קונסט-מוזיי־אום אין תל-אביב, האָט ער זיך פאַרבונדען מיט מאָריס לעווין און פון איהם באַקומען די הבטחה, אז ער וועט אוועקשענקען זיינע בילדער דעם קינפטי־גען תל-אביבער מוזייאום.

שפּעטער איז מאָריס לעווין געוואָרען א יורד און ער וואָלט דורך דעם פאַרקויף פון זיינע בילדער געקענט פאַרבעסערען זיין לאַגע, ער האָט אָבער געהאַלטען זיין הבטחה. ער האָט זיינע בילדער נישט פאַרקויפט און זיי אוועקגעשענקט דעם תל-אביב'ער מוזייאום. וואו זיי בילדען דעם ווערטפולסטען טייל און האָט אזוי ארום זיין נאָמען אויף אייביג פאַרבונדען מיט א גרויסען גייסטיגען ווערק פון בנין הארץ.

און ווידער איינער פון אַנ אנדערען טייל פון לעבען און זיין נאָמען איז שמואל זוסקינד פּאָוועמ־בראָווסקי.

אליין איז ער א יוד פון סובאַלקער קאַנט און פון דאָרטען איז ער מיט א יאָהר פינף אריבערגע־פאָהרען קיין תל-אביב. זיין פאַרבינדונג מיט ארץ ישראל איז אָבער פיל עלטער, זיין פאָטער איז געווען א הייסער חובב ציון און האָט מיט א יאָהר פערציג צוריק אוועקגעשיקט א פּאָר קינדער קיין א"י-ישראל מיט דער ברכה: גייט און בויט דאָס וויסטע לאַנד...

צוויי זענען פון דאָרט אוועק קיין אמעריקא אי מיט דער צייט געוואָרען דאָרט גרויסע גבירים. און אז דער אַלטער פאָטער איז נעשטאָרבען אין גלות, האָט זיין פרוי די אלמנה געוואָלט דורכאויס פאָהרען אין דעם לאַנד, איבער וועלכער איהר מאַן האָט זיין גאַנצען לעבען געחלומט אָבער נישט זוכה געווען צו זעהען מיט זיינע אויגען.

איהר רייכע אמעריקאַנער קינדער האָבען איהר געגעבען די מעגליכקייט דערצו און זי האָט פאַר־ווירקליכט איהר טרוים און איז אריבערגעפאָהרען קיין ארץ-ישראל. צוזאַמען מיט איהר איז אויך אריבערגעפאָהרען איהר זוהן שמואל זוסקינד פּאָ־וועמבראָווסקי צגערשט פלאַנצט ער אַ פּרדס, וועל־כער טראָגט דעם נאָמען פון זיין פערשטאָרבענעם פאָטער — גן אברהם אליעזר. ער באַגנוגענט זיך אָבער נישט מיט דעם רוהיגען לעבען פון א גרויסען פּרדס-באַזיצער, ער איז אויפגעוואַקסען אין זיין עלטערען הויז אין די אידעאַלען פון גאולת הארץ און ער גייט דערצו אריבער צו קויפען ערד פון אראַבער און אזוי ארום מקיים זיין די מצוה פון גאולת הקרקע.

איינע פון זיינע גרויסע קניות איז געווען די ערד, וועלכע ער האָט שפּעטער פאַרקויפט א גרופּע יודען פון פראַנקרייך און פוילען, וועלכע האָבען דאָרט אויפגעבויט דעם ישוב, וועלכער טראָגט היינט דעם נאָמען „כפר-הקנאים".

זיין גרעסטע ווערק ביז יעצט איז די קניה פון צוויי טויזענד פינף הונדערט דונאם ערד אין דרום, אין שכנות מיט דער אלטער יודישער קאָלאָ־ניע „באר-טוביה". אויף דער ערד גייט ער אויפ־בויען א ווייטערען יודישען ישוב, וועלכער וועט טראָגען זיין נאָמען און הייסען „קרית שמואל".

און ווידער איינער אָבער אָהן א נאָמען, איי־נער פון דעם טיפּ „אונבעקאַנטע סאָלדאַטען". וועלכעס יעדעס פאָלק באַזיצט און וועלכע האָט דאָס אויפבויענדע ארץ-ישראל איז בעזונדער רייך, אליין איז ער אַ מענש פון קרוב צו זעכציג מיט שאַרפע אויגען און וועלכע עס שפּיגעלט זיך א גרויסע ענטשלאָסענהייט און עקשנות. ער איז א מעכאַניקער און פאַרשטייט כל מיני מאַשינען און ס'איז שטענדיג צו געפינען אין אויסוועג פון אלע מיכאַנישע שוועריגקייטען, ער איז א מייסטער בחסד עליון. האָט ער טאַקע אין רוסלאַנד געהאַט שטענדיג צו טון אין גאַר פיין פאַרדינט און אָפּגעשפּאָרט זי היפּשע סומע. און אַז ארץ-ישראל האָט זיך אָנ־געהויבען צו בויען נאָך דער מלחמה, האָט ער נישט פיל געטראַכט און זיך אין א שיינעם פריה מאָרגען אויפגעהויבען און אריבערגעפאָהרען מיט זיין משפּחה קיין ארץ-ישראל. און זיין גאַנצע מחשבה איז געווען אויסגעפילט מיט דעם געדאַנק: בויען פאַבריקען אין ארץ-ישראל און שאַפען אלץ נייע ארבייטס-מעגליכקייטען. ער פאַרבינ[...] מיט שותפים און מיט א געמיינזאַמען גרע[...] פיטאל הויבט ער אָן אויפצובויען פאַרשי[...] נערע און גרעסערע פאַבריקען. דאַבי א נ[...] איהם אָבער די געשעפטליכע זייט גאַרנ[...] איהם איז נישט דער פאַרדינסט דער [...] הויפטזאַך איז אז ארץ-ישראל בויט [...] פילט דאָס פאַר א ראָלע אויב ער און [...] יגע וועלען פאַרלירען זייער געלד און [...] אויב נאָר ארץ-ישראל בויט זיך דאָה[...] שותפים האָבען אָבער אנדערע אַנשויאַ[...] ראַכטען וועגען עולם הזה, זיי [...] א א מאַנבעם שותף נישט אויסקומען [...] איהם ארויס. אַרט איהם דאָס אויך ווי[...] וויפיל ברויכט א מענש מ'שטייבס געוואַ[...] קאָסט דאָך נישט, קאָכט מען זיך טיי א[...] זוס און טרינקט מיט ברויט. אבי ד[...] אין אויפגעבויט געוואָרען און יודען וועל[...] דאָרטען ארבייט. שפּעטער לאָזט מען [...] איינציאָרדענען א פרעמדע פאַבריק א[...] זיך מוסר נפש אום זי אויפצושטעלען, עס [...] זיי דאָך דאבי אום די היילגע ארבייט [...] הארץ. דאָס געהאַלט איז נאָר א נעבען[...] קיינמאָל בעט ער קיין געלט נישט ביי [...] הבית, דאָס קימערט איהם נישט. נאָר [...] זי קען איהם שוין, גייט שטילערהייט און [...] בעל הבית א פונט און קויפט איין דאָס [...] און ווען איהר טרעפט איהם מיט די [...] אז, ווי ער שטייט און פּראָוועט עפּעס [...] וועט איך נישט איינפאַלען, אז איהר [...] איך אן אינטערעסאַנטען טיפּ. ווען [...] אָבער דורך די ברילען-גלעזער אין זיינ[...] קלוגע אויגען אריין, זעהט איהר אין [...] א היליגען פייערל ברענען, דאָס פייער[...] הארץ

32 מאָל האָט זי פּרובירט צו באַגיין זעלבסטמאָרד

א 19-יאָהריג מיידעל אין ווין האָט עס געטון. — ביים לעצטען פאַרזוך האָט זי זיך צוקלאַפּט דעם קאָפּ, אז די דאזיגע משוגעת איז ארויסגעקלאַפּט געוואָרען

אין ווין, די הויפט-שטאָט פון עסטרייך, איז פאַרהאַן א מיידעל הילדא שטראַסינגער, 19 יאהר אלט. דאָס זי שוין צוויי און דרייסיג מאָל פאַרזוכט צו באַגעהען זעלבסטמאָרד. איצט אָבער זעהט אויס, אז זי האָט זיך שוין אויסגעהיילט פון דער דאזיגער משוגעת. ביי איהר לעצטען פאַרזוך צו באַגעהן זעלבסטמאָרד, האָט זי זיך אָנגעקלאַפּט מיט'ן קאָפּ אויף א שטיינערנער וואַנט, און האָט באַקומען אַזאַ גוטען קלאַפּ, אַז די זעלבסט מאָרד-משוגעת איז ארויס פון איהר קאָפּ.

אנגעפאַנגען איהרע זעלבסטמאָרד-פאַרזוכע האָט הילדא מיט פינף יאהר צוריק, ווען זי איז אין גאַנצען 14 יאהר אלט געווען. זי איז אַ בת-יחידה, ווי געוועהנליך מיט אן איין-איינציג קינד. האָבען די עלטערן זי צופיל צובאַלעוועט, נאָכגעגעבען אלע קאַפּריזען און פאַרלאַנגען, איז זי זעהר צולאָזען געוואָרען.

איהר פאָטער האַלט א רעסטאָראַן אין גרינ־ציגג. א פאָרשטאָט פון ווין, איינמאָל, דאָס איז א"י געווען מיט פינף יאהר צוריק, האָט די שטראַסינ־גערס א פריינד געגעבען הילדא'ן א בילעט צו א באַל. וואָס האָט געדאַרפט פאָרקומען אויף מאָרגען אוונט, אין א דערבייאיגער שטעטעל, הילדא איז, נאַטירליך, געווען אין זיבעטען הימעל פון פריידע. אָבער אויף מאָרגען האָט דער פאָטער איהר ערקלערט, אז זי קען צום באַל נישט געהן, ווייל ער דאַרף פאָהרען ערגעץ וועגען געשעפטס-זאַכען און זי מוז פאַרבלייבען מיט דער מוטער העלפען איהר אין רעסטאָראַן. אין אוונט האָבען זיי א שטיקעל באַנקעט, וועט די מוטער נישט קענען אליין זיך ספּראַווען מיט אזויפיל געסט.

הילדא האָט נישט געטענה'ט, נישט געוויינט, נישט געשריען. זי איז שטיל אַוועק אין איהר צימער. שפּעט ביינאַכט, ווען מ'האָט צוגעמאַכט דעם רעסטאָ־ראַן, איז די מוטער ארויף און אריינגע־קוקט צו הילדא'ן אין צימער, א פערציטערטע איז זי געוואָרען. הילדא איז געלעגען אויסגעצויגען אויף א טויטע, בלוי-בלאַס און געשוואָלען, אין האַנט האָט זי געהאַלטען פאַרשטשעמעט א האַלב-פוסטע פלעשעלע סם.

האָט מען גערופען א דאָקטאָר, און מיט גרויס מיה איז געלונגען אָפּצוראַטעווען זי.

פון דאַן אָן איז הילדא געוואָרען נאָך מעהר צולאָזען, נערוועז, קאַפּריזנע. האָט מען איהר עפּעס נישט נאָכגעגעבען, נישט צופרידענגעשטעלט איהר באַגעהר, האָט זי גלייך געסט-אשעט מיט זעלבסט־מאָרד.

פאַר איהרע פריינט האָט זי זיך באַרימט, אז דער טעם פון טויט, וואָס זי האָט שוין פאַרזוכט, איז א גוטער, געשמאַקער, און ס'פאַרדריסט איהר, וואָס מ'האָט זי אָפּגעראַטעוועט פון טויט.

ווי איהר צווייטען זעלבסטמאָרד-פאַרזוך האָט זי געמאַכט כמעט אָהן שום אורזאַך. איינמאָל אין אַ שעהנעם נאָכמיטאָג, איז זי געווען מיט איהר מוטער אויף אַ באַזוך ביי פריינט. זי האָט אויסגעזעהען זעהר פרעהליך און גליקליך. ווען די מוטער איז אויף א ווייל ארונטערגענומען די אויגען פון איהר, איז זי אריין אין אַ צימער און איז ארויסגעשפּרונ־גען פון פענסטער. גליקליכערווייזע איז זי ארונטער־געפאַלען אויפ'ן דאַך פון א דערבייאיגען שטיבעל, וואו ס'זענען געלעגען מאַטראַצען און בעטגעוואַנט, האָט זי זיך נישט פיל צושעדיגט.

נאָכדעם האָט זיך אנגעפאַנגען א סדרה פון זעלבסטמאָרד-פאַרזוכען. איין מאָל איז זי אריינגע־שפּרונגען אין דעם טייך דונאַי, און מ'האָט זי ארויסגעראַטעוועט. איין מאָל האָט זי זיך איבער־געשניטען די אָדערען פון האַנט. אַן אנדערס מאָל — די האַלז, און איז שיער נישט אויסגעגאַנגען פון בלוט-פאַרלוסט. אָבער ביידע מאָל האָט מען איהר לעבען געראַטעוועט דורך בלוט - טראַנספוזיע אריינגיסען פרישע בלוט אין איהרע אָדערען.

יעדעס מאָל האָט זי אויסגעזוכט עפּעס א נייעם סאָרט פון זעלבסטמאָרד-פאַרזוך, האָט מען זי אוועקגעפיהרט אין דעם סאַנאַטאָריום פון דעם באַ־ריהמטען דאָקטאָר אלפרעד אדלער, וועלכער איז א ספּעציאַליסט אויף גייסטיגע קראַנקהייטען. דאָרט האָט זי קיין פאַרזוך אויף זעלבסטמאָרד [...] מאַכט. האָט מען זי אין דריי מאָנאַטען [...] געלאָזען.

אָבער אין צוויי מעת-לעת ארום האָט [...] א ווילדען פאַנטאַסטישען פאַרזוך צו [...] דאָס לעבען. ס'איז געווען א הייסער [...] האָט זי זיך אויסגעטאָן א באַקעטע און [...] זיך אין גאָרטען לעבען א רייהע ביהנ[...] האָט ארונטערגענומען די דעקלאַר פון די [...] נע און מיט א שטעקען געריהעט די בי[...] בען די אויפגערייצטע ביהנען איהר [...] שרעקליך צוביסען דעם גאַנצען לייב אי[...]

ווען מ'האָט זי געפינען, האָט מען [...] נישט דערקענט — אַזוי צוביסען איז אי[...] געווען פון די ביהנען. טאַקע ווי דורך [...] געלונגען אָפּצוראַטעווען זי. דריי מאָנאַט[...] געלעגען אין בעט.

האָבען די עלטערען מורא געהאַט [...] זי אין הויז. וועד ווייס וואָס פאַר א [...] משוגעת ס'קען איהר איינפאַלען צו [...] דאָס לעבען! און מ'האָט זי אָפּגעשיקט א[...]

גלייך דעם ערשטען טאָג, ווי זי איז [...] אַהין, האָט זי זיך ארויסגעריסען פון דע[...] וואָס מען האָט געדונגען אכטונג צו [...] איהר, און איז אַנטלאָפען, זי האָט זיך [...] טון אראָפּ באַרג, מיט'ן קאָפּ אראָפּ א[...] אויף א האַרטער וואַנט, און געבליבע[...] וואוסטלאָז.

ווען מ'האָט זי געבראַכט צו זיך, [...] גענומען אויפפיהרען גאָר אנדערש, בעס[...] העך. די זעלבסטמאָרד-משוגעת איז פאַר[...]

די דאָקטוירים זאָגען, אַז דאָס איז [...] געוואָרען פון דעם קלאַפּ וואָס זי האָט גע[...] קאָפּ. דער נערוון-צענטער ביי איהר [...] ערגעץ געווען נישט אין דער ריכטיגע[...] דער קלאַפּ האָט עס צוריקגעבראַכט אי[...] מ'האָט זי צוריק גענומען אהיים.

דער גורל פון אפרוי

77) סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער ראָמאַן

קאַרלאָס צוגעזאָגטע גליק האָט נאָך שאַרפער אונ־טערשטראָכען די ביטערע אומשטאַנדען אין וועלכע זי געפינט זיך; און זי האָט קלאָר געזעהן, אַז קיין אויסוועג איז נישטאָ.

ווי ביטערע תהום, ווי עפּעס א ביזאַרער טייוועל וואָלט פון איהר געלאַכט, זיך מיט איהר גע־רייצט און איהרע געווינטע וואונדערליכע זאַכען, וואָס זי וועט קיינמאָל נישט האָבען, — אזוי האָבען גע־קלונגען איהרע געליבטעס ווערטער אין איהרע אויערען.

— רחל טייערע! איך וועל דיר יעדען טאָג א בריף שרייבען, איך וועל נאָך דיר אזוי בענקען.... אזוי בענקען.... יעדען טאָג וועל איך פון דיר א בריף דערוואַרטען.... עס וועט נישט לעהמען לאַנג און מיר וועלען ווידער זיין צוזאַמען. און דאַן וועט זיך ערשט אָנהויבען אונזער גליק.... איך וועל יעדען טאָג דאַר־פען פאָהרען מיילען צו קריגען פון דיר דעם בריף. עס וועט אָבער פאַר מיר נישט זיין שווער... קיין זאַך נישט שווער צו ליידען ווערטער פון דיין זיס מויל.

— פאַרוואָס וועסטו דאַרפען פאָהרען מיילען צו קריגען א בריף פון מיר?

— פאַרשטייסט, טייערע, דאָרט וואו אונזער לופט פלאַט איז קאָנצענטרירט איז דער געהיימסטער פלאַץ אין דער וועלט. מיילען אוועק טאָר קיינער אהין נישט קומען, מיר האָבען מורא פאַר שפּיאָנען, אַז דייטש־לאַנד זאָל זיך דערוויסען וואו אונזערע אעראָפּלאַנען געפינען זיך, זענען מיר אומגליקליך! דעריבער איז אויך קיינעם פון אונז נישט ערלויבט צו דערהאַלטען בריף אויף יענעם פלאַץ... עס זאָל אהין נישט זיין קיין שום שפּור! פאַרשטייסט, ליבע מיינע, מלחמה איז א שרעקליכע זאַך!

— און אז דייטשע אעראָפּלאַנען זאָלען פון דער הויך אויסשפּיאָנירען דעם פּלאַץ?

— מיר האָבען דאָס אויך באַוואָרענט. מיר האָ־בען ארום די אעראָפּלאַנען געמאַכט א קאַמופלאַזש וואַלד! אויף אַ געקינצעלטען אופן ארומגעשטעלט ארום די לופט־שיפען ביימער, אזוי אז דער פּלאַץ זעהט אויס ווי א וועלדעל; און קיינעם וועט נישט איינפאַלען, אז דאָס איז א לופט־פּאָרט, אז אַן אעראָפּ־לאַן דאַרף ארויספליהען, נעהמט מען אויף א ווייל אוועק די אוועקגעשטעלטע ביימער און נאָכדעם שטעלט מען זיי צוריק אוועק.

— ווי אינטערעסאַנט! פאַראַן א סך טעאַטער אין דער מלחמה!

— הער רחל טייערע, ליבע מיינע! מיט קיין וואָרט פאַר קיינעם זאָלסטו זיך וועגען דעם נישט ארויסבאַפּען! איך באַניי איצט פאַקטיש א פאַרראַט נעגען מיין פאָטערלאַנד, ווייל איך האָב געשוואוירען קיינעם וועגען דעם וויכטיגען סוד נישט צו דערציי־לען! אפילו נישט מיינע אייגענסטע!

זי אליין האָט דאָס נישט געוואָלט וויסען; נישט געוואָלט וויסען, דאָס, צוליב וואָס די דייטשע שפּיאָ־נען האָבען זי צוזאַמענגעבראַכט מיט געבריאַנדן. זי האָט פאַר זיך אליין מורא געהאַט צו וויסען דעם סוד... זי האָט געוואוסט אז מיט צוויי דריי פראַ־גען קאָן זי איצט אלץ אויסגעפינען און דורכפיהרען אפשר דעם גרעסטען שפּיאָנאַזש פון דער וועלט - מלחמה. זי האָט אָבער גאָרנישט געפרעגט, פערקערט — זי האָט נאָך געהאַט צו איהם טענות:

— טאַ, פאַרוואָס דערציילסטו? עס איז דאָך שוידערליך! האָסט דעם סוד נישט געטאָרט ברענגען פאַר די ליפּען!

זי האָט זיך ארומגעקוקט צו די פענסטער, צו דער טיר — צו זעהן, צי קיינער שפּיאָנירט נישט אויף זיי. זי האָט גאָרנישט געזעהען. „אָבער וועד ווייסט?" האָבען פאַרדאַכטען געוויטאָגט אין איהר מוח. „ווער ווייסט, אפשר שטייט עמיצער הינטער דער טיר, אונ־טערן פענסטער?!"

— טייערע ביסט געערגט! — האָט גע[...] ענטפערט אויף איהרע טענות. — ביסט [...] ליך רחל, אז מיין הארץ צעגייט פון ליב[...] איך וואָלט אפילו מיין אייגענער מאַמע [...] נישט דערציילט.. נאָר ווען איך בין לעבע[...] איך עפּעס ווי שיכור... איך וויל דיר אלץ [...] קיין זאַך פון דיר נישט פאַרבאָרגען.... [...] ציגקייט צו דיר ווישט אין מיר אינגאַנצ[...] שכל הישר! איך בין באַרוישט פון ליבע צו [...] טייערע, ליבע רחל!

זי האָט צו איהם גענומען רעדען שט[...] א פּראַקטישען טאָן, וואָס א פרוי נעהמט [...] ווען איהר מאַן, אז זי איז שכל'דיגער און [...] רעגדער און זי פאַרשטייט בעסער די פּראַ[...] פון לעבען ווי ער. און אזא וואַרימע הארצ[...] פאַראַן אין דעם פּראַקטישען טאָן, וואָס א פ[...] אָן, געפענדיג איהר מאַן עצות, ווי אזוי [...] צוהיטען פון דעם וועלטס ביזוויל... נישט [...] איז אויסגעהיט געוואָרען פון שלעכטס, [...] זיך און פאָלגענדיג זיין ווייבס געטרייע [...] וואָס געבראַכט האָט דערפיהלט אַז די נ[...] מצד רחל'ען צו זיך און זיין הארץ איז [...] אין דער זיסטער פרייד.

— ביסט געערגט, מיין האַרציגע רחל[...] ער געהאַלטען אין איין געפערען אויף [...] זי האָט געזאָגט. — וואָס פאַר א געצ[...] וועסט מיר זיין!

(פאָרטזעצונג קומט)

דאס לאדזשער לעבן

מאנטאג, 15 פעברואר
ד' אדר תרצ"ו

זון-אונטערגאנג 4.50
זון-אויפגאנג 6.29

סטאראסטווע האט אפגעווארפען דעם פראטעסט פון פרנס כארי

מכה דעם קויפען דאס קהלה-הויז אויף פאמארסקא 18

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער לאדזשער קהלה-פארוואלטונג. נאכן ארויסלייענען דעם פראטאקאל פון דער פריהערדיגער זיצונג איז מען צו געטרעטען צו דער טאגעסארדנונג.

ס'איז ארויסגעלייענט געווארען די מיטטיילונג וועגן דעם, אז די סטאראסטווע האט אפגעווארפען די אנקלאגע פון פרנס פ. כארי וועגען דעם, אז ס'זאל אנולירט ווערען דער באשלוס פון קהלה-ראט מכח דעם קויפען דאס הויז פאר דער קהלה, ווייל דער באשלוס איז פארגעקומען אין דער אפוועזנהייט פון פרנס כארי, וועלכען מ'האט אויסגעשלאסען פון דער ראמאלסדיגער זיצונג.

די מאטיווען פון אפווארפען די אנקלאגע זענען: פרנס כארי איז אויסגעשלאסען געווארען פון א זיצונג אין הסכם מיטן רעגולאמין, וועלכער פערפליכטעט אין דער קהלה און דאס אין זיין אבוועזנהייט, צווייטענס וואלט די שטימע פון פרנס כארי נישט געהאט קיין ווירקונג אויפן אויסגאנג פון דער אפשטימונג מכח דעם קויפען פון קהלה-הויז.

דער ,,ראבחאטשינגאשטש" האט זיך געווענדעט צו דער קהלה-פארוואלטונג אז ס'זאל הידיאהר ווי שטענדיג בעשטימט ווערען פאר הער מעזעלשאפט א סומע אויף צו פערטיילען קמחה אויף פסח.

ס'איז באשלאסען געווארען דעם ענין צו באטראכטען ביים אדורכפיהרען די פסח-אקציע.

דער פאראיין פון יודישע סטודענטען פון ווארשאווער פאליטעכניקום האט זיך געווענדעט צו דער קהלה וועגען א סובסידיע אויף שכר-לימוד פאר ארימע סטודענטען, די סטודענטען האבען געבעטען 1000 זל. די קהלה-פארוואלטונג האט באשלאסען צו באשטימען א סומע פון 300 זלאטעס.

די יודישע קהלה אין שעראדז האט זיך געווענדעט צו דער קהלה פארוואלטונג מיט דער ביטע צו באשטימען א סומע אויף אריינצושאפען כשר עסען אין טורמע די פשיטיקער פערמשפטע לעסקא, קירשענצווייג און פרידמאן. ס'איז באשלאסען געווארען אויף דעם צוועק צו אסיגנירען 200 זל.

די אגודת הרבנים האט זיך געווענדעט צו דער קהלה-פארוואלטונג אז ס'זאל אויסגעפיהרט ווערען דער פסק-דין וואס איז ארויסגעגעבען געווארען אין שייכות מיט דער פארהערונג פון די כאיער שוחטים. היות ווי די שחיטה געהער שוין איצט נישט צו דער קהלה איז באשלאסען געווארען אנצופרעגען וועגען דעם ענין דעם ראבינאט.

די צענטראלע פון יודישען האנדווערקער-פאראבאנד אין ווארשע און אויך עטליכע צענדליג האנדווערקער - ארגאניזאציעס אין פוילען האבען צוגעשיקט פראטעסטען געגען דער לאדזשער קהלה אין צוזאמענהאנג מיטן פאריהמטען אינצידענט צווישען פרעזעס מינצבערג און אדוו. וויצמאן, די אלע פראטעסטען נעהמען זיך אן דעם צד פון אדוו. וויצמאן.

ס'איז באשלאסען געווארען איבערצוגעהן צום טאג-ארדנונג איבער די צוגעשיקטע פראטעסטען.

די קליינהענדלער מוזען אראפנעמען די בוידען פון גרינעם מארק

דער טערמין איז פערלענגערט געווארן ביזן 1. יולי

ווי מיר האבען שוין אין זייגער צייט איבערגעגעבען האבען די בוידלעך בעזיצער אויפן גרינעם מארק בעקומען אויפפאדערונגען פון מאגיסטראט ביז'ן 1-טען אפריל ד. י. אראפצונעמען די בוידלעך וואס האט ארויסגערופען א שטארקע צעהודערונג אין די ריהען פון די קליינהענדלער פון גרינעם מארק, ווייל ערשט מיט 2 יאהר צוריק, האט דער זעלבער מאגיסטראט אויפגעפאדערט אוועקצושטעלען די בוידלעך, יעדער איינער הענדלער האט צוזאמענגעשטעלט די עטליכע הונדערט זל. און אויפגעבויט א בוידעל, פיל פון זיי האבען גענומען דאס געלד אויף ציגזען און ביזן היינטיגען טאג צאהלען זיי נאך דעם חוב.

דער צענטראלער קליינהענדלער פעראיין פאמארסקא 15 האט נאך מיט 2 חדשים צוריק אינטערוועניערט ביים וויצע-פרעזידענט קאזלאווסקי אנגעוויזענדיג אין א מעמאריאל. אז די בוידען זענען פיל עסטעטישער ווי סטראגאנעס אז די בוידען זענען אנגעוויזן לויט וועלכע ס'שטעלען זיך אוועק אלע סטראגענעס, קוישען, וועגעלער און פיהרען. די בוידלעך נארמירען דעם גאנצען האנדעל אויפן מארק. א חוץ דעם שיצען די בוידלעך פון רעגען, שניי, זהן א.אז.וו. די בוידלעך מיידען אויך אוים מעשלעגען, וואס האבען פריהער געפאדערט אינטערווענצען פון דער פאליציי. דאס איבערהאנגען יעדען אוועקנד די סחורה און דאס בוידעל אדער סטייאנאז איז פערבונדען מיט גרויסע טרויסע אויסגאבען וועלכע בעשווערען דעם ארעמען הענדלער.

דער מעמאריאל האט געוואנדערט פון איין אפמיילונג צום צווייטען, וועלכע האבען זיך געדראפט וועגען דעם ענין ארויסזאגען און צום סוף צוריק צום וויצע-פרעזידענט קאזלאווסקי. אין דער פערגאנגענער וואך האט זיך ווידער א ספעציעלע דעלעגאציע געוואנדען צום וויצע-פרעזידענט וועגען דעם ענין און דא האט זיך ארויסגעשטעלט, אז צוליב דערהאלטען דעם עסטעטישען אויסזעהן, מוז דער מארק נאך די האנדעלס-שעה'ן אפגערייניגט ווערען ד. ה. די בוידלעך מוזען צונומען ווערען, די פאר שטעהער פון די קליינהענדלער אבער האבען אפגעווענדען אלע מעגליכע ארגומענטען און צום סוף אויסגעפועל'ט פאלגענדעס. די בוידלעך בלייבען ביז'ן 1-טען יולי אויב דער סאניטארער צושטאנד וועט אפגעהיטען ווערען אין גענעראל, וועלען די בוידען בעזייטיגט ווערען.

היינט פראטעסט-שטרייק פון די זאקען-ארבייטער

(א)) אין צוזאמענהאנג מיט דער אקציע, וועלכע ווערט שוין א צייט לאנג געפיהרט אין דער זאקען-בראנזשע און צוליב דעם, וואס איניגע קאנפערענצען ביים ארבייטס-אינספעקטאר האט צו קיין הסכם נישט געבראכט איז אויף נעכטען גערופען געווארען אן אלגעמיינע פארזאמלונג: פון די ארבייטער אין דער זאקען-אינדוסטריע (רונד מאשינען) וועלכע האט געזאלט פארקומען אויף פאלעשנא 26.

די פארזאמלונג איז נישט צושטאנד געקומען, ווייל די מאכט האט זי צוליב זיכערהייטס-מאטיווען נישט ערלויבט. צוליב דעם האבען זיך די ארבייטער, אין די פארמיטאג-שעה'ן גרופירט אין לאקאל פון פאראיין אויף וויסאקא גאס. וואו עס זענען פארגעקומען קורצע בעראטונגען.

די ארבייטער האבען באשלאסען, צוליב דעם, וו.ס די אינדוסטריעלער גייען נישט איין אויף קיין ארביטראזש פון ארבייטס-אינספעקטאראט, און צוליב דעם, וואס עס איז פארבאטען געווארען די פארזאמלונג, האבען די ארבייטער באשלאסען אויף היינט צו פראקלאמירען אן איין שעה'יגען פראטעסט שטרייק.

דער שטרייק איז דער אויבער-וועש-בראנזשע

אויף א בעראטונג פון דער שטרייק-קאמיסיע איז באהאנדעלט געווארען די פראגע וועגן אקופירען די ארבייטס ווארשטאטען.

די פראגע איז דערווייל אפגעלייגט געווארען, מען וועט דערווייל פרובען דעם סכסוך גוטווייליג צו ליקווידירען.

פארזאמלונג פון די בעקער-ארבייטער

אויף אן אלגעמיינער פארזאמלונג פון די בעקער ארבייטער, וואו עס איז אלזייטיג ארומגערעדט געווארען די לאגע אין פאך, איז באשלאסען געווארען אינטערצונעהמען אן אקציע וועגען רעגולירען די ארבייטס-באדינגונגען און לוינען אין פאך.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

האט זיך איבערגעציגען פון ציגעל-גאס 7 אויף

69 פילסודסקיעגא 69

(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32

נעהמט אן פון 8–10 פריה, 12–2 און 5–8 און זונטאג און חגאות פון 9–11 פריה.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליז

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.

די שוסטער-כאלופניקעס זאגען אן א שטרייק אויפ'ן 16. ד.ח.

די שוסטער-כאלופניקעס, וועלכע האבען געשלאסען פאראיאהרען א קאלעקטיווען אפמאך, האבען באשלאסען אויך דאס יאהר אונטערצונעהמען אן אקציע וועגען רעגולירען די ארבייטס-באדינגונגען, לוינען און די פראגע וועגען פארזיכערונג אויפ'ן פאל פון קראנקהייט, עלטער און פארפאלען.

נישט קוקענדיג אויף דעם אפמאך זענען אין משך פון יאהר די לוינען פאר די ארבייטער-כאלופניקעס באדייטענד פערקלענערט געווארען. די שוסטער שטעלען איצט ארויס א פאדערונג וועגען א הוספה פון 25 ביז 45 פראצענט און נארמירען דעם פערזיכערונגס-ענין.

די דאזיגע פאדערונג איז ארויסגעשטעלט אין אן אולטימאטיווער פארם ווייל עס איז געווארענט געווארען, אז אויב עס וועט ביזן 15 ד. ח. נישט געפונען ווערען א קאנפערענץ צו באהאנדלען דעם סכסוך וועלען די שוסטער כאלופניקעס דעם 16 ד. ח. פראקלאמירען אן אלגעמיינעם שטרייק.

15-יעהריגער יובל

פון דער דייטשער ארבייטער-פארטיי אין פוילען

((ל)) נעכטען באכמיטאג איז פארגעקומען אין זאל פון „געזאנג-פאראיין" א פייערליכע אקאדעמיע, געווידמעט דעם 15 יעהריגען יובילעאום פון דער „דייטשער ארבייטס-פארטיי אין פוילען".

רעד. ע. צערבע, עפענט די אקאדעמיע, און גיט איבער אין קורצע שטריכען די ענטשטעהונג פון דער באוועגונג פון דער דייטשער ארבייטער פארטיי אין פוילען. ער שילדערט איבער א גרוס די קאמפער פאר א רעפובליקאנישען שפאניען, צום סוף שילדערט ער די שווערע קאמפען צווישען די דייטשען פאר און געגען דעם היטלעריזם. ער ענדיגט זיין רעדע פאר פריינטשאפט, און סאלידאריטעט צווישען אלע ארבייטער אהן אונטערשיד פון נאציע און ראסע. באגריסט האבען אין נאמען פון סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, און די דייטשע סאציאל-דעמאקראטיע פון טשעכיען, ה' אויגען דע ווישע פון פראג.

רעד. מ. ניעדזיאלקאווסקי פון „פ. פ. ס." פון צענטראל-קאמיסיע פון דער פראפ. באוועגונג, ה' שטשערקאווסקי.

פון „בונד" א"וו. ה. עהרליך פון ווארשא, פון די דייטשע סאציאליסטען אין ביאלע, און אויבער-שלעזיען, י. קאוואל.

Każdy, kto ma pracę i zarabia, powinien pomóc bezrobotnym. Konto PKO Nr. 70.200 Pomoc Zimowa

...יער פאלקסבלאט

קאנפיסקירט דעם „נייעם פאלקסבלאט"

לויט א פעראָרדענונג פון דער סטאראסטווע קאנפיסקירט געווארען דער נעכטיגער נומער „נייעם פאלקסבלאט" פאר א באטיק וועגען ...סקא 14.

נעכטיגער אינוואלידען-צוזאמענפאהר

(א) נעכטען איז אין „פילהארמאניע"-זאל ...געקומען דער קרייז-צוזאמענפאהר פון די קריגס-...וואלידען מיט דער באטייליגונג פון אן ערך ...1 פערזאן.

נאך די רעדעס (עס האבען גערעדט איבער ...רעדנער) זענען אנגענומען געווארען א רייע פראט...-רעזאלוציעס וועגען צוריקצאר פון רענטעס, ...ן דער פערטיילונג פון אינוואלידען און קריגס-...ות אויף פוילישע און פון דער אקופאציע-...געגען דעם נייעם פראיעקט פון טאבאק-...ארבייטונגס-האנדעל א. ד. גל.

...ייז-קאנפערענץ פון ז.ז.ז.

(א) נעכטען איז אין זאל פון ארבייטס-אוני-...סיטעט פארגעקומען דער קרייז-צוזאמענפאהר ...ג'. ז. ז. ז. אויף וועלכע עס איז ספעציעל געקו-...ען פון ווארשא און געהאלטען א רעפעראט דער ...סאר מאלינאווסקי (וואיטעק").

אין די רעפעראטען איז אנגעוויזען געווארען ...ן וואקסענדע יקרות.

קרבנות פון געשלעגען

(א) אויף דער ראקיטשינער גאס איז צושלא-...געווארען די ארבייטסלאזע בראניסלאווא ...סקא (פון גראניטשנא 61) אויף דער זגערזשער ...איז דאס זעלבע געשעהן מיט דעם שיכור'ען ...נאוש דעמביק; אויף דער וויסאקא גאס האט ...פערוואונדעט פעליקס פיצניעק'ן (וויסאקא 33 ...קאס: אויפ'ן ריימאנט-פלאץ איז בעת א גע-...ן צושטאכען געווארען א געוויסער באלעסלאוו ...וסעצקי (אדינצא 7). פאנאסאוויץ האט די אלע ...ילט ערשטע הילף.

זעלבסטמארדע

(א) אויף קאפאנאווס קיעגא 21 האט זיך גע-...ט דער 21-יאהריגער יוזעף וועגניערסקי, פא-...ווויע האט איהם אפגעפיהרט אין ראדאגאש-...ר שפיטאל.

* * *

(א) אויף גלאוואצקיעגא 12 האט זיך אויפ-...אנגען אויף דער קליאמקע פון א טיר דער 47 ...יגער אפגעקומענער סוחר אנדזשעי ראזומניצקי ...דער תליה האט מען איהם ארונטערגענומען ...וטען.

אנאציאנאלע פייערונג

(א) נעכטען האט די אבוואד-אפטיילונג פון ...ים-און-קאלאניאל-ליגע ארגאניזירט א רייע פיי-...קייטען אין שייכות מיטן 17-טען יארטאג פון ...צוקומען פון פוילישען מיליטער צום ים.

KINO TEATR MIRAŻ 11 LISTOPADA 16

אנהויב 4 נאכמיטאג

היינט און פאלג. טעג!

גרויסער דאפעלטער פראגראם!

טראגעדיע פון מענשן, וועלכע געפינען זיך אויפן חסד פון אונמענשליכע פערברעכער

הערצער פון שטאהל

— ווי אויך —

דער געלער אוצר

מיט GARY COOPER

פוילישער גענעראַל-קאָנסול אין ירושלים

האָט נעכטען באַזוכט דעם לאָדזשער באָראַכאָוו-קיבוץ און דעם קיבוץ בילו

ווי בעקאַנט איז דער ביז איצטיגער פוילישער גענ.-קאָנסול אין ירושלים באַשטימט געוואָרן אַלס פוילישער געזאַנדטער אין אַרגענטינאַ. אויף זיין אָרט איז באַשטימט געוואָרן דער ה' וויטאָלד האָלאַניצקי, היינט פאַהרט שוין קאָנסול האָלאַניצקי אַף קיין ארץ ישראל, פאַר זיין אָפּפאָהרען קיין ארץ־ישראל האָט זיך קאָנסול האָלאַניצקי געוואָלט באַקענען מיט דער אַרבייט פון די קיבוצים אין צוליב דעם האָט ער באַזוכט די גרעסטע קיבוצים אין פוילען. נעכטען איז קאָנסול האָלאַניצקי אין באַגלייטונג פון לייטער פון עמיגראַציע אַמט ביים אויסערן מיניסטעריום מיניסטעריאַל־ראַט וואַגנער, מיניסטעריאַל־ראַט האַפּטקע, פאָרזיצער פון פאַלעסטינע־אַמט אינזש. רייס, פאָרזיצער פון „מרכז החלוץ" ד"ר פּעקער און לייטער פון פאַלעסטינאַ־אַמט סאַפיר, געקומען קיין לאָדז. די געסט האָבען באַזוכט דעם קיבוץ־באָראַכאָוו, וואו זיי זענען אויפגענומען געוואָרען דורך די ה"ה: דר. מאַרטמאַקאָווער, דר. שוויג, שאַליט, ווינדמאַן און קאַנאַנסקי. די געסט האָבען זיך אינטערעסירט מיט דער אַרבייט פון דעם גרעסטען קיבוץ אין פוילען און האָבען אַרויסגעזאָגט פר. דאַנען דעם בעסטען איינדרוק.

דאַן זענען די געסט אוועק אין קיבוץ ביל"ו, וואו זיי זענען אויפגענומען געוואָרען דורך רעדאַקטאָר אין ה' ווענגמייסטער אויך דאָ זענען די באַזוכער געווען פולשטענדיג צופרידען פון דער איינאָרדנונג און אַרבייט פון קיבוץ.

דער ציַיטווייליגער לאָדזער פּרעזידענט גאָדלעווסקי

זאָל געוויילט ווערען אַלס פּרעזידענט אין לובלין

דעם 18 פעברואַר קומט פאָר אין לובלין אַ זיצונג פון שטאָט־ראַט, אויף וועלכער ס'וועט געוויילט ווערען אַ פּרעזידענט, וויצע־פּרעזידענט און לאַווניקעס.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט זיך פאַרשפּרייט אַ קלאַנג, אַז אויפ'ן אַמט פון לובלינער פּרעזידענט ווערט אַרויסגערוקט די קאַנדידאַטור פון לאָדזשער ציַיטווייליגען שטאָט־פּרעזידענט גאָדלעווסקי.

לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער זיך אַרויסגעזאָגט

געגען קאָנצעסיאָנירען דאָס רעזינפעקצירען טעלעפאָן-אַפּאַראַטען

אויף אַ פאַרזאַמלונג פון צענטראַלען קליינהענדלער פעראיין פּאָמאָרסקאַ 15, איז ברייט אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען דיזינפעקצירען די טעלעפאָן־אַפּאַראַטען. מיר האָבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, אַז דער קאָמיסאַר פון דער שטאָט וואַרשאַ האָט זיך געוואָנדען צום האַנדעלס און אינדוסטריע מיניסטעריום מיט אַ מעמאָריאַל וועגען קאָנצעסיאָנירען דאָס רייניגען און דעזינפעקצירען די טעלעפאָן־אַפּאַראַטען. דער מעמאָריאַל איז פאַראַנטוואָרטליך געשיקט געוואָרען צו די האַנדעלס־קאַמערן. די לאָדזשער האַנדעלס־קאַמער, אַרויסגייענדיג פון שטאַנדפּונקט אַז דאָס רייניגען די אַפּאַראַטען איז אַ ריין סאַניטאַרע אַרבייט, וועלכע קען און ווערט אַדורכגעפיהרט דורכ'ן אייגענטימער אַליין. דאָס אַנערקענען דאָס רייניגען פאַר אַ קאָנצעסיאָנירטע טעטיגקייט איז עולול צו שאַפען פאַרשידענע אינסטיטוציעס און פּריוואַט פערזאָנען אַ מאָנאָפּאָל — בעשעפטיגונג, וואָס וועט פאַרטייערן דאָס באַנוצען זיך מיט טעלעפאָן און דעריבער זאָגט זי זיך אַרויס געגען.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט · דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: מ. קאָמפּיעשקע־וויטש (זגערזשער 54), היכטער און לאַבאַדאַ (11 ליסטאָפּאַדאַ 86), י. זונדעלעוויטש (פּעטריקאָווער 25), באַטאַרסקי און שאַין (פּזשעיאַזד 19), טש. רייטעל (קאָפּערניקאַ 26), מ. ליפּיעץ (פּעטריקאָווער 193) וו. סליפּאַטשאַוסקי (זשעראָמסקי 147).

עלטערע יוד. פרוי געשטאָרבען אין גאַס

(א) אויף דער מאַגיסטראַצקאַ אינמיטען גאַס, איז אַוועקגעפאַלען די 76־יאָהריגע טויבע פּאָוולאָווסקאַ (מאַגיסטראַצקאַ 29), די אַנגעקומענע פּאָגאָטאָוויע האָט זי נישט בעוויזען אָריבערצופיהרען אין שפּיטאָל, אינמיטען וועג איז זי געשטאָרבען.

צובראָכען אַ פוס

(א) אויף דער פּיוטרקאָווסקאַ 10 איז געפאַלען און צובראָכען אַ פוס אַ געוויסער חיים שקאָפּ (פון אַמשעגדניטשאַ 10), פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

ה' אברהם זיידענשטאַט

ווערט זעהר געבעטען וועגען אַ דרינגענדען ענין זיך צו ווענדען צו אונז אין רעדאַקציע.

פאַרבאָטען אַ פאַרזאַמלונג פון דער „פּראַצאַ-פּאַלסקאַ"

די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען פון דער „פּראַצאַ פּאָלסקאַ" האָט גערופען אויף נעכטען, זונטאָג אַן אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג, וועלכע האָט געוואָלט פאָרקומען אין זאַל העלענאָוו.

די מאַכט האָט, צוליב זיכערקייטס — מאָטיוון די פאַרזאַמלונג פאַרבאָטען.

לוויה פון מינישעווסקי'ן

(א) נעכטען 3 אזייגער איז ביי דער באַטייליגונג פון פאָרשטייער פון פּ.פּ.ס. קלאַסען־פאַראיינען, דייטשע אַרבייטער־פּאַרטיי און יידישע סאָציאַליסטישע פּאַרטייען פאָרגעקומען די לוויה פון זיגמונט מינישעווסקי, לאָדזשער ראַטמאַן און וויצע־פאָרזיצער פון דער פּ.פּ.ס.־ישער פראַקציע.

אין דער לוויה האָט זיך באַטייליגט אַ פילטוי־זענט קעפּיגער עולם.

אויפ'ן קבר האָבען מינישעווסקי'ן מספּיד געווען זיינע פּאַרטיי־חברים.

אַנטהילונג פון דעם באַגוס-לאַווסקי-ביוסט

(א) נעכטען איז אין שטאָטישען טעאַטער פאָרגעקומען די פייערליכע אַנטהילונג פון באַגוסלאַווסקי־ביוסט.

וויטשעך באַגוסלאַווסקי איז געווען דער שעפער און פּיאָנער פון פּוילישען טעאַטער.

אין דער פייערונג האָבען זיך באַטייליגט פיל פאָרשטייער פון דער מלוכה-און-זעלבסט-פאַרוואַלטונגס-מאַכט און פאָרשטייער פון קולטורעלע און בילדונגס-אָרגאַניזאַציעס.

פאַרווערט אַ מיטינג פון „בונד"

(א) נעכטען האָט אין לאָקאַל אויף אַגראַראָוואַ 9 געזאָלט פאָרקומען אַ מיטינג פון „בונד".

מחמת דעם פאַרבאָט פון דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט, איז דער מיטינג נישט פאָרגעקומען.

אויסשטעלונג פון פאָלקס-טעקסטיל-אויסאַרבייטונגען

(א) ביי דער אָנוועזענהייט פון דער אַדמיניסטראַטיווער און זעלבספאַרוואַלטונגס־מאַכט, און פון אַ גרויסען עולם, איז פאָרגעקומען די דערעפנונג פון דער פאָלקס־אינדוסטריע־ און האַנדווערק־ אויסשטעלונג אינם עטנאָגראַפישען מוזעאום אויף פּעטריקאָווער 104.

שוידערליכע ליבעס-טראַגעדיע אין וואַלד הינטער לובלין

דאָס פּאָרל איז אויף ראָוועדס אַרויסגעפאָהרען אויף אַן אויספלוג. — ער האָט דערשאָסען זיין כאַלאַנקע. — ווילדע חזרים האָבען איהר קערפּער צופרעסען. — מוראַדיגע פּרטים אויפ'ן קרימינעל־סענסאַציאָנעלען פּראָצעס אין לובלינער קרייז־געריכט

דאָס קרייז־געריכט אין לובלין האָט באַטראַכט אַ פּראָצעס געגען 28־יעהריגען מיכאַל פלאָריאַן, וועלכער האָט דערמאָרדעט זיין 33 יעהריגע כאַלאַנקע העלענאַ באַיאַן.

די פּאָרל, באַיאַן איז פלוצלינג פאַרשוואונדען. עס זאַמאַשטש און קיינער וואָלט עס אפשר נישט באַמערקט, ווען נישט אַ צופאַל, וואָס האָט ענטדעקט, דאָס שוידערליכע געהיימניס.

אין אַ געוויסען טאָג האָבען עטליכע וואַלד־אַרבייטער געפונען אין וואַלד שטיקלעך מענשליכע ביינער, עס זענען קענטיג געווען, אַז אַ ווילדע חזיר האָט זיי אַרומגעגריזשעט. אַ שטיקעל ווייטער האָט מען געפונען טיילען פון אַ קלייד, וועש, פּאַנטאָפעל, אַ בינטעל האָר און אַ מענשליכען שאַרבען. די פּאָליציי האָט באַלד געהאַט אַ חשד, אַז דאָס האָט אַ שייכות צו דער פאַרשוואונדענער באַיאַן. האָט מען אַ פרעג געגעבען דעם טעכניק מיכאַל פלאָריאַן ווען מען האָט צום לעצטען מאָל געזעהן שפּאַצירענדיג מיט דער באַיאַן.

פלאָריאַן האָט זיך מיט איהר באַקענט ערשט מיט אַ יאָהר צוריק און ער אַליין דערצעהלט, אַז זי איז געווען זיין כאַלאַנקע. זי האָט שפּעטער פאַרלאַנגט, אַז ער זאָל מיט איהר חתונה האָבען און ווען זי האָט זיך דערוואוסט אַז ער קלויבט זיך חתונה האָבען מיט אַן אַנדערע האָט זי איהם איינגעאָרדנט אוואַנטורעס און ד. גל. אין מאָנאַט אויגוסט האָבען זיי זיך שטאַרק צוקריגט. אויפצומאָרגענס האָבען זיי זיך איבערגעבעטען און ביידע האָבען אויף ראָוועדס געמאַכט אַן אויספלוג אין וואַלד אַריין. פלאָריאַן האָט מיטגענומען אַ רעוואָלווער, ער האָט פאַרזיכערט אין געריכט, אַז ער האָט נישט געטראַכט וועגען קיין מאָרד, נאָר ער האָט פּשוט מורא געהאַט, אַז די קרובים פון דער באַיאַן זאָלען איהם נישט בעפאַלען. אין וואַלד האָט זיך דאָס פּאָרל ווידער צוקריגט. דאָס מאָל האָט עס זיך געענדיגט טראַגיש. פלאָריאַן האָט אַרויסגעכאַפּט דעם רעוואָלווער און געשאָסען פון הינטען צו דער באַיאַן. יענע איז געפאַלען אָהן אַ קרעכץ. ער ערקלערט ווייטער אַז נאָכ'ן אויסשיסען האָט ער אונטערזוכט די באַיאַן, נישט בעמערקט קיין שום וואונד און געווען זיכער, אַז זי איז געשטאָרבען פון שרעק. ער פאַרזיכערט ווייטער, אַז דאָס מיידעל האָט איהם שאַנטאַזשירט און איי[...] געהאַלטען אין אַן אומאויפהערליכען נערוועזען צושטאַנד.

ער האָט דעם טויטען קערפּער איבערגעלאָזט אין וואַלד און אוועק אין שטאָט. ווילדע חזרים האָבען שפּעטער דעם קערפּער אויפגעפרעסען.

אין געריכט האָט די מוטער פון דער ערמאָרדעטער פאָרגעשטעלט איהר טאָכטער אין דער שענסטער ליכט, דאַגעגען האָט איהר ברודער אָפּגען ערקלערט, אַז די אויפפיהרונג פון זיין שוועסטער איז געווען אַ שלעכטע. אמערגסטן וועגען דער פאַרשטאָרבענער האָט גערעדט איהר געוועזענער קאַנאַנעק ווראָבלעווסקי, מיט וועמען זי האָט געלעבט 3 יאָהר. ווראָבלעווסקי האָט דערצעהלט, אַז די באַיאַן האָט איהם אָבגענאַרט, שאַנטאַזשירט און הגם ער האָט מיט איהר געוואָלט חתונה האָבען האָט זי איהם דאָך אָוועקגעוואָרפען. די קרובים פון אַנגעקלאַגטען האָבען זיך באַמיהט איהם פאָרצושטעלען אַלס נישט אַנטוויקעלטער מענש, שוואַכער כאַראַקטער, עמפּינדליכער און ד. גל.

די פאַרטיידיגונג האָט אַריינגעטראַגען אַ פאָרשלאַג, אַז דער אַנגעקלאַגטער זאָל אונטערזוכט ווערען דורך פּסיכיאַטאָרען. דאָס געריכט האָט דעם פאָרשלאַג אָפּגעוואָרפען. דעם זעלבען גורל האָט אויך געהאַט דער פאָרשלאַג וועגען אַנפרעגען ביי עקספּערטן וועגען טויט פון דער באַיאַן. וויל מעגליך, אַז זי איז געשטאָרבען צוליב אַ נערוועזען־איבערטרייסלונג.

נאָך די רעדעס פון די צדדים האָט דער אַנגעקלאַגטער אין זיין לעצטען וואָרט געבעטען מען זאָל איהם באַפרייען. דאָס געריכט האָט איהם פאַרמשפט אויף 4 יאָהר תפיסה, אַנערקענענדיג, אַז ער איז דעם מאָרד באַגאַנגען אין אַ מאָמענט פון שטאַרקע דענערוווירטקייט.

אויספלוג
קיין וויען
עדם 17/II–1/III ד.י. פּרייז 135 זל.
אויספלוג קיין
לאָנדאָן און פּאַריז
דעם 17/II — 1/III 1937
ערלעדיגט
דאָס וועלט־רייזע־ביוראָ
Union Lloyd
42 פּיעטריקאָווער 42
טעל. 107-87.

גוט מאָרגען!

אונזער „הילף-פּלאַ[ן]"...

א ווילנער ייד דערציילט:

די אָרימקייט אין ירושלים דליטא איז אַזוי [...] אַז איינער בעטעלט ביים צווייטען. היינט גייט [...] צו שמעון'ען בעטען אַ נדבה, און מאָרגען גייט [...] זעלבער שמעון צו ראובנ'ען בעטען אַ נדבה [...] זעלבער גראָשען גייט פון האַנט צו האַנט.

דאָס דערמאָנט די אַקציע פון די ראַדאָגאָשטשער [...] גוטהאַרציגע יודען: די ראַדאָגאָשטשער יודען [...] בען זיך געוואָנדען מיט אַן אַפּעל צו די שט[...] יודען, און די שטאָטישע יודען האָבען זיך אָפּגער[...] „נותן לחם" גיט מיטאָגען, קויהלען, געלד [...] ראַדאָגאָשטש איז שוין „געהאָלפען"...

איצט וועלען מסתמא די פּאָראַרימטע באַ[...] יודען שיקען אַ דעלעגאַציע צו די „גליקליכע" [...] ראַדאָגאָשטשער יודען בעטען הילף.

— ראַדאָגאָשטשער יודען, העלפט אונז!

וועלען די ראַדאָגאָשטשער „נגידים" שיק[ען] באַלוט מיטאָגען, קויהלען געלט און אַנדערע [...] זאַכען.

וועלען דערפון זיך דערוויסען די פּאַראַ[...] ווייער'שע יודען, וועט מען שיקען אַ דעלעגאַציע [...] „בעגליקטע" באַלוטער יודען:

— באַלוטער „גבירים", העלפט אונז! [...]

וועט באַלוט עפענען די ביישעלעך, און [...] בריוטער האַנט שיקען הילף צו גייערן.

און וואָס וועלען טון שיפּבלערס [...] יודען? וועלען אַרויסשיקען אַ דעלעגאַציע צו [...] מיט אַ בקשה:

— גייערס יודען, העלפט אונז אין אונזער [...] וועלען גייערס יודען אַרויסווייזען זייער [...] ציגקייט און וועלען העלפען שיפּבלערס יודען.

און וואו זענען די אָרימע יודען, די יודען פון [...] גטם מאַרק, הייסט עס? זיי וועלען זיך ווענד[ען] אַן אַפּעל צו שיפּבלערס יודען:

— שיפּבלערס יודען. איהר זענט [...] געווען אין אַ נויט. איצט, אַז איהר זענט שוין [...] מזל „געהאָלפען" געוואָרען, ווייזט אויך אויס אייער רחמנות־געפיהל און העלפט אונז אין [...] נויט.

וועלען שיפּבלערס רחמנים בני רחמנים [...] ווייזען זייער רחמנות־געפיהל, און העלפען די [...] יודען אין זייער נויט.

און אַז אַלע וועלען שוין זיין „געהאָלפען" [...] קומען די ריי אויף די שטאָטישע יודען, די שט[...] יודען וועלען זעמאָלט פּאַיעפענטליכען אַ קול [...] צו די ראַדאָגאָשטשער. באַליטער, צו שיפּבלער[...] ערס און אָרימע מאַרק־יודען:

— יודען, ביז איצט האָבען מיר אייך גע[...] פען. איצט, אַז איהר זענט שוין אַלע „פאַרזאָ[...]" העלפט אונז, שטאָטישע יודען!

די מעשה מיט יענע ווילנער קבצנים: היינט [...] טעלט ראובן ביי שמעונען, און מאָרגען — [...] ביי ראובנען.

אַב—נר

טעאַטער, מוזיק און פאַרוויילו[נג]

(קאָמוניקאַטען)

נעגערישער זינגער אין לאָדז

אין די נאָהענטסטע טעג קומט קיין לאָדז [...] קאַנטער נעגערישער באַס־באַריטאָן זשול בלעדסאָ [...] וועט אויפטרעטען דעם 7. ה. ח. אין פילהאַרמאָניע. בלעדסאָ וועט אויפטרעטען דאָס ערשטע [...] לאָדז מיט זיין אָריגינעלען און פאַרשידענאַרטיגען פּראָגראַם. דאָס איז אַ גרויסער זינגער [...] ניו־יאָרקער אָפּערע.

אָוועגד פון שפּאַנישע טענץ אין פילהאַרמאָניע

דער ענערגישער דירעקטאָר פון פילהאַרמאָניע [...] זיך איינגעגעבען צו פאַרבעטען נאָר אויף אַ[...] טריט די בעקאַנטע שפּאַנישע טענצערין נאַטי [...] וועלכע וועט אויפטרעטען מיט אַנטייל פון [...] פראַנציסקאָ גראַדאַלי (גיטאַרע) אין פילהאַרמאָניע דאָנערשטאָג דעם 18 פעברואַר האַלב ניין אָוונט. נאַטי מאָראַלעס וועט אויספיהרען שפּאַנישע [...] אין ספּעציעלע קאָסטיומען. די אַרטיסטישע [...] אָוועגד האָט אַרויסגערופען גרויס פאַראינטערעס[...]

פון די פּוילישע טעאַטערס

אין שטאָטישען פּוילישען טעאַטער ווערט 7.30 אָוונט געשפּילט „בענגבען".

— אין טעאַטער פּאָלסקי ווערט היינט 8.30 געשפּילט „פּראָפּעסיאָ פּאַני וואַררען".

— אין פּאָפּולאַרני ווערט היינט 8.30 אָוונט געשפּילט „דאַמי אי הוזאַרי".

ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאָלג. טעג
גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם
I
„JADZIA"
אין דער הויפּט-ראָלע
Jadwiga Smosarska
II
דאָס מיידעל פון פּאָסט-רעסטאַנט
אָנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאָג—12 ביי[...]

ספארט-בעוועגונג

[ו]או איז ראטהאלץ?

[ד]י לעצטע צייט לאָזט ראַטהאָלץ ווידער פון [זיך ה]ערען. ער קעמפט אין דער באָקס-מאַנשאַפט [פון ז]יין קלוב (וואַרשעווער „גוויאַזדאַ") און האלט [פו]ן נצחון נאָכ'ן אנדערן. א לאַנגע צייט האָט [מען] פון איהם נישט געהערט, אַזוי ווי דער דאָזיגער [ספ]ארטסמאַן וואָלט זיך איבגאַנצען ארויסגעצויגען [פון] ספאָרט-לעבען. ערשט אין די לעצטע וואָכען [איז ער] אריינגעטרעטען אָן ענערגיע און איז באַוויזען ווידער אויפ'ן רינג.

[ו]וי די לעזער געדענקען, האָט ער זיך דערוויי־[טערט] פון עפענטליכע אַרויסטריטען נאָך דעם ווי [ער] איז געפאָהרען אויפ'ן רעפּרעזענטאַנץ-באָקס־[מעטש] קיין דייטשלאַנד, אויף וואָס זיין קלוב האָט [אים] דעמאָלט נישט געהאַט ערלויבט. „גוויאַזדאַ" [האָט] דעמאלט פאַרעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, אַז [צוליב] דעם מיטפאָהרען מיט דער באָקס-מאַנשאַפט [קיין] דייטשלאַנד, ווערט ראַטהאָלץ אויסגעשלאָסען [פון ז]יין קלוב. מ'האָט דעמאָלט געשמועסט, וועגען [דעם] אז ראַטהאָלץ וועט מיט זיין פּערזאָן פאַרשטאַר־[קען] אַנדערע באָקס-מאַנשאַפטען. דאָס האָט זיך [אבער] אַרויסגעשטעלט פאַר נישט ריכטיג. דער [באַרי]המטער און פּאָפּולערער ראַטהאָלץ האָט זיך [געמוז]ט [אָפּ]געזעגענען צוריקגעצויגען פון באָקס-ספּאָרט. פאַר־[וואָס] איז געקומען דאָס פּלוצלונגע צוריק באַווייזען [זיך] פון ראַטהאַלצ'ן אויפ'ן רינג און דוקא אין די [רייען] פון דעם קלוב, פון וועלכען ער איז אויסגע־[שלאָ]סען געוואָרען? דאָס ווייס קיינער נישט.

[פ]אַרוואָס האָט „גוויאַזדאַ" געוואוסט צו געבען [... פובל]יקאַציע, אַז צוליב דער אָ־ער אַנדערער סיבה [איז] ראַטהאָלץ אויסגעשלאָסען געוואָרען. פאַרוואָס [האָט] „גוויאַזדאַ" נישט געפונען פאַר נויטיג צו [...], אַז צוליב דער אָ־ער יענער סיבה איז ער [...] אריינגענומען געוואָרען. מיר ווילען נישט [...] אין איצטיגען מאָמענט צי דאָס אויס [...] ראַטהאַלצ'ן איז דאַמאָלט געווען בארעכטיגט, [מיר] ווילען נישט אָפּשאַצען, צי דאָס איצטיגע אריינ[נעמ]ען ראַטהאַלצ'ן איז געווען ריכטיג. „גוויאַזדאַ" [...]אבער דער ספּאָרט־עפענטליכקייט צוזאָגען [...], וואָס האָט פּאַסירט. דאָס איז לטובת דער [...]. ווייל מיר האַלטען, אַז ראַטהאָלץ האָט [...] איצט פאַר זיך אַ גרויסע ספּאָרט־צוקונפט [...]צו איז טאַקע נויטיג די עפענטליכע ספּאָרט־[...]

פון לאדזער „בר-כוכבא"

א פראפאגאנדע-חודש און ווערביר-קאמפאניע פאר יוגענטליכע

לויט'ן מוסטער פון די פאָריגע יאָהרען, פּראָקלאַמירט דער לאָדזשער „בר־כוכבא" אויך היי־יאָהר אַ פּראָפּאַגאַנדע־חודש און ווערביר־קאָמפּאַניע פאַר יוגענדליכע. די פּראָפּאַגאַנדע ווערט דורכגעפיהרט אין דער ריכטונג אויפצוקלערען די אויפגאַבען פון ספּאָרט־וועזען אין די רייהען פון די יוגענדליכע דורך אַרויסגעבען אויפקלערונגס־פּלאַקאַטען, אויסשולען אויפקלערונגס און פּראָפּאַגאַנדע אינ־סטרוקטאָרען, צוגרייטען אַ ציקל אימפּרעזען פון ספּאָרטליך־גימנאַסטישען כאַראַקטער — און ביז־צוועקט צו דערציהען אַ יוגענד מיט פולער קראַפט און געזונט דורכגעדרונגען מיט'ן בעוואוסטזיין פאַר דער אנטוויקלונגס־אידעע פון נאַציאָנאַלער, קער־פּערליכער און גייסטיגער קולטור. וועלענדיג פאַרגרעסערן און פאַרפּאָלקסמען די קוויסטירענדע גרו־פּען פון יוגענדליכע ד. ה. פון גימנאַסטיק, ספּאָרט־שפּילען, לייכטאַטלעטיק, שווים, פוטבאָל, ציקליס־טען, שווער אַטלעטיק (רינג־קאַמפען), סקי און האָקעי — און אָנגעבען דער ווערביר־קאַמפּאַניע אַ מאַסען־כאַראַקטער, האָט די פאַרוואַלטונג פּראָקלאַמירט

אַ בחינם'דיגען פּראָפּאַגאַנדע חודש, אין

וועלכען עס ווערען אַנגענומען יוגענטליכע (יונגלעך און מיידלעך פון 10—18 יאָהר) אָהן איינשרייב און בייטראַג — ומצאהל. דער אויסשולונגס־פּלאַן פון די ניי־אָנגענומענע — אין פאַרלויף פון ווערביר־קאַמפּאַניע, איז אויסגעאַרבייט געוואָרען דורכ'ן אינס־טרוקטאָרען קרייז מיט'ן באַקאַנטען און פאַכמענ־ישען פּעדאַגאָג, פּראָפ. א. סעגאַל בראָש. מיט די בע־זונדערע גרופּען פיהרען אָן פאַכגעטריַיע ספּעציאַליס־טען פון באַזונדערע ספּאָרט־צווייגען: פרל. דיאַמאַנט און קרינער, די ה'ה אַבבע, קיסין, שטאַל, וואַידיס־לאַווסקי, ראַכמאַן, ליבערמאַן, זונדינער, ראַט, מיי־זעלס און גאָלדבערג.

עס איז צו האָפען, אַז די דאָזיגע אַקציע וועט, אַ דאַנק די בּיז־אַהעריגע דערגרייכונגען און פאַר־דינסטען פון „בר־כוכבא" אויפ'ן געביט פון ספּאָרט און פיזישער דערציהונג — אַרויסרופען דעם נע־הועריגען אָפּקלאַנג אין דער יודישער געזעלשאַפט, וועלכע וועט מאָראַליש און מאַטעריעל אונטערשטי־צען אַלערליי אימפּרעזען און אונטערנעמונגען פון דאָזיגען ספּאָרט־קלוב.

אַ פּראָפּאַגאַנדע חודש פון באָקס

וועלענדיג פּראָפּאַגירען דעם באָקס צווישען די יודישע ספּאָרטליכע יוגענד, האָט די פאַרוואַלטונג פּראָקלאַמירט אַ בחינמ'דיגען פּראָפּאַגאַנדע חודש פון דאָזיגען ספּאָרט, אין וועלכען אַלע ניי־אַנגענו־מענע מיטגליעדער ווערען געבעפרייט פון אייג־שרייב און מיטגלידער־אָפּצאָהל. דאָס טרענירען קומט פאָר 2 מאָל וועכענטליך דינסטאָג און פרייטאָג פון 8—9 אָוונט אונטער דער ליטונג פון פער־באַנד־אינסטרוקטאָר ה' זונדינער.

ווענדונג צו אַלע געוועזענע מיטגלידער פון „בר־כוכבא"

בשייכות מיט דער בעפאָרשטעהענדע פייערונג פון 25־יעהריגען טעטיגקייטס־יובילעי פון „בר־כוכבא", ווערען אַלע געוו. מיטגלידער פון דאָזיגען קלוב אויפגעפאָדערט צו באַליגען אין סעקרעטאַר־יאַט אַלערליי דאָקומענטען, בריף, פּאָטאָגראַפיעס, פּרויעקטען א. ד. ג. וועלכע קענען נאָך האָבען אַ חשיבות פאַר דער קאָמפּלעטירונג פון דעם אַרכיוואַל־אַלבום. דער דאָזיגער אַלבום וועט זיין אַ כראָנאָלאָגישע אָפּ־שפּיגלונג אין שריפט, ציפערן און בילד פון די גאַנ־צע 25 יעהריגע טעטיגקייט פון „בר־כוכבא" זייט זיין ענטשטייען ביז צום איצטיגען יאָהר.

האקעי-מעטשעז וועגען דער מייסטערשאפט פון „ב" קלאס אין לאדז

ווימא — זיעדנאטשאנע 4:5

הכח — מכבי 1:1

האקעי-מעטשעז

קאנאדער (וואָס וואוינען אין דייטשלאַנד) — פוילען 1:5

סראַסאוויאַ — סאָסאָל (קראָקע) 0:1

די לאדזער רעפרעזענטאנץ

האט באזיגט די שילער-רעפרעזענטאנץ אין פינג-פאנג

שהערנעכטען איז פאָרגעקומען אַ פינג־פּאָנג מעטש צווישען דער רעפּרעזענטאַנץ פון לאָדז און דער שילער־רעפּרעזענטאַנץ. געזיגט האָט די לאָדזשער רעפּרעזענטאַנץ אין דער הויכער פאַרהעלטניש פון 2:8, די איינציגע 2 פּונקטען האָט דערגרייכט דער שילער פון גימנאַזיע ביי דער געזעלשאַפט צו פּערזענליכע שפּרייטען טעכנישע וויסענשאַפט, לאַטאַרפּיטשיק, שלאָגענדיג דעם לאָדזער וויצע־מייסטער קאַנטאָר 13:21 און 18:21.

לעגיאן א. נ. פון בערעק יאסעלעוויטש — הכח 3:5

די פינג־פּאָנג רעפּרעזענטאַנץ פון לעגיאָן א. נ. פון בערעק יאָסעלעוויטש האָט בעזיגט די מאַנשאַפט פון הכח 3:5.

הכח איז אַרויסגעטרעטען אָהן יאָסקאָוויטשען און פּיטעל.

אלגעמיינע פערזאמלונג

פון לאדזער לייכטאטלעטישען קרייז-פארבאנד

נעכטען איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון לאָדזער לייכט־אַטלעטישען קרייז־פאַרבאַנד. נאָכ'ן געבען אַבסאָלוטאָריום דער אָפּטרעטענדער פאַרוואַלטונג איז געוועהלט געוואָרען אַ נייע פאַר־וואַלטונג. אַלס פּרעזעס איז געוועהלט געוואָרען ה' שומלעווסקי.

קאנגרעס פון די ארבייטער ספארט-קלובען

דער קאָנגרעס פון די אַרבייטער־ספּאָרט־קלובען, וועלכע געהערען צו דעם ז. ר. ס. ס. וועט פאָרקומען אין וואַרשאַ דעם 6 און 7 מערץ ה. י. נאָכ'ן קאָנגרעס וועט פאָרקומען אַ גרויסע אַקאַדעמיע לכבוד דעם פאַרשטאָרבענעם גרינדער פון דער אַר־בייטער־ספּאָרט־בעוועגונג דר. מיכאַלאָוויטש.

באקס-מעטש

צווישן דער רעפרעזענטאנץ פון דייטשלאנד און דער רעפרעזענטאנץ פון פוילען 5:11

נעכטען איז אין דאָרטמונד פאָרגעקומען דער אינטערנאַציאָנאַלער באָקס־מעטש צווישען דער רעפּ־רעזענטאַנץ פון דייטשלאַנד און רעפּרעזענטאַנץ פון פוילען. געזיגט האָט די דייטשע רעפּרעזענטאַנץ אין דער פאַרהעלטניש פון 5:11.

די איינצעלנע קאַמפען זענען געווען פאָלגענדע: סאָבקאָוויאַק האָט פאַרשפּילט מיט קייזער'ן, טשאַר־טעק האָט געוואונען מיט ראַפּיזולבערן, קושעמינסקי האָט פאַרשפּילט מיט מ'נערן, וואָזשניאַקעוויטש האָט געוואונען מיט דיסקעסן, סעוועריניאַק האָט פאַר־שפּילט דורך ק.א. מיט מוראַק'ן, פּיסאַרסקי האָט פאַר־שפּילט מיט באַומגאַרטען, שימורא האָט רעמיזירט מיט פּאָזען, פּילאַט האָט פאַרשפּילט מיט רונגע.

26 מלוכות האבען זיך שוין געמאלדען

צו די וועלט-מייסטערשאפטען אין פוסבאל

צו די וועלט־מייסטערשאַפטען אין פוסבאָל, וועלכע וועלען פאָרקומען אין יאָהר 1938 אין פּאַריז האָבען זיך ביז איצט געמאָלדען 26 מלוכות: בעלגיען, דייטשלאַנד, עגיפּטען, עסטלאַנד, פינ־לאַנד, פראַנקרייך, גריכענלאַנד, אונגאַרן, אירלאַנד, איטאַליען, יוגאָ־סלאַוויען, ליטע, לוקסענבורג, האָלאַנד, האָלענדיש אינדיען, נאָרוועגען, עסטרייך, פוילען, פּאַלעסטינע, פּאָרטוגאַל, רומעניען, שוועדען, שווייץ, טשעכיען און אַמעריקע.

פוסבאל-מעטשעז ביי א שניי-שטורם

[...] אַ גרויסען שניי־שטורם איז אין הידרוקי פאָר[געקומ]ען אַ פוסבאָל־מעטש צווישען „האָך" און [...], געזיגט האָט „רוד" אין דער פאַרהעלטניש [...] 4:[...]

[ק]ראַקאָוויאַ — זוויעזשיניעצקי 1:5

איזראעל [...]ריק נאוואמיעסקא

שפאנענדער ראמאן פון לאדזער לעבען

[—] פריילין קראַנץ, האָט באום ווייטער געזעדט [...] אזוי ווי אין פיבער, גלויבט מיר איך קען [...] אנדערש, ווייטער געהט עס שוין נישט, [...]ין אפילו גרייט דערויף, אז מ'זאָל מיך [...] ווען מ'וועט מיך כאַפּען ביים ענטלויפען, [...]איז אַלץ איינס, קיינער וועט מיך שוין נישט [...] אָפּרעדען פון דעם שריט. גלאַדינבען, דעם [...]ישען מענשען, וועל איך בכלל נישט וועגען [...] דערציילען, אויב איך וועל איהם נאָך זעהען. [...ו]ן דער אַנדער זייט איז דאָך מעגליך, אז מיר [...]ן איינגעבען צו ענטלויפען, דאַן...

[—] צו אַזאַ שריט מוזט איהר זיין וואָס רוהי־[גער...]אייערע אָנגעשטרענגטע נערווען קענן איך [...]טערען, אָבער נישט העלפען, רוהיג מוזט איהר [...]קאַלט איבערלעגען יעדען געדאַנק און נאָך [...]יעדע בעוועגונג אייערע. למען השם בערוהיגט [...]זועדשט, איהר פיבערט איצט אינגאַנצען, [...]ע באַקען פלאַמען, אייערע אויגען גלאַנצען [...]ער וואָלט אין זיי געבערענט, אין אַזאַ צושטאַנד [...] איהר אפילו נישט טראַכטען וועגן אַזאַ געוואַג־[טען ש]ריט.

[—] פאַרוואָס האָט איהר גראָר איצט אַנגענומען [... א]נשלוס צו אַנטלויפען פון דאַנען, האָט רוט [געפרע]גט.

[—] פרעגט מיך נישט, פריילין קראַנץ, פרעגט [מיך] נישט, איך קען אייך דאָס נישט זאָגען...

[—] איהר זענט דאָך איצט קראַנק און שוואַך, [...] וועט דאָך נישט אויסהאַלטען די מאַטערנישען, [...] שטעהען אייך פאַר ווען דאָס אַנטלויפען [...]יך אַפילו געלונגען.

[—] איז פאַרפאַלען, מיר איז אַלץ איינס, איך [...] פאַרגיסט פון אַלץ אין דער וועלט. פאַר מיר איז אַלץ פאַרלוירען, דאָס בעסטע וואָלט געווען ווען איך זאָל שטאַרבען, ס'פעהלט מיר נאָר מוט זיך אַליין דאָס לעבען צו נעהמען.

רוט איז געווען צו נאַאיוו, אַז זי זאָל פון באומס ווערטער קענען עפּעס אַרויסדרינגען. זי האָט נאָר געפיהלט, אַז דער מאַן איז שרעקליך אומגליקליך, אַז ער לעבט איבער אַ מוראַדיגע טראַגעדיע, זי האָט נישט געהאַט דעם מוט צוצושטעהן צו באומען, אַז ער זאָל איהר איבערגעבען וואָס עס קוועטשט איהם, רוט האָט בעמערקט ווי באום גראַבט איין זיין פּנים אין דעם קישעלע פון בעט און וויינט. זי האָט איהם געגלעט די האָר און קוים זיך איינגע־האַלטען, אַז זי אַליין זאָל נישט אויסברעכען מיט קיין געוויין.

— בערוהיגט אייך, מענש. פאַרוואָס זענט איהר אַזוי אומגליקליך?

— מ'האָט מיר אַריינגעשטאָכען אַ שפּיז אין האַרצען, מ'האָט מיך מיט אַ האַמער געגעבען איבערן קאָפּ, איך קען דאָס מעהר נישט איבערטראָגען.

רוט האָט מעהר נישט געפרעגט, זי האָט זיך אויפגעשטעלט צום אוועקגעהן, ווייל די האַלבע שעה וועלכע זי האָט געהאַט צו דיספּאָזיציע האָט זיך פאַרענדיגט.

— איך וועל אייך צוגרייטען אַ ציוויל־אַנצוג, ער וועט זיך געפינען ביי גאַלינען, דאָרט וועט איהר אויך בעקומען עפּעס געלט אויפ'ן וועג. ס'וועט נישט זיין קיין סך אבער מעהר האָב איך נישט, ס'וועלען זיין מיינע לעצטע אָפּשפּאָרונגען.

— כ'דאַנק אייך, גלויבט מיר, אז אויב מיר וועט נאָך זיין בעשערט צו לעבען און געניסען פונ'ם לעבען, וועל איך אייך און אייער גוטסקייט נישט פאַרגעסען.

— און איך וועל בעטען דעם אַלמעכטיגען, אַז אייער אונטערנעהמונג זאָל געלונגען.

רוט איז אַרורכגעגאַנגען דורך דעם גרויסען זאַל און איז געוואָרען אַרורכגעשפּיזט דורך די, צעהנדליגע יונגע געפאַנגענע, וועלכע זענען שוין לאַנגע חדשים נישט געווען נאָהענט פון אַ פרוי, זיי האָבען זי אָפּגעמאָסטען מיט גלאַנצענדיגע אויגען פון קאָפּ ביז די פיס און מקנא געווען באומען, וועלכער איז געווען אַזוי נאָהענט פון דעם יונגען מיידעל.

— הער באום, האָט מען געהערט פון אַלע זייטען, ווער איז דאָס מיידעל וואָס קומט דאָס אַהער צו דיר. ס'איז גאָר אַ פיין מיידעלע, אַזאַ יאָהר און געזונד שוין אויף אונז.

באום האָט נישט געענטפערט אויף די ציניש רייד פון זיינע חברים געפאַנגענע, בכלל האָט ער קיינמאָל נישט אנטיילגענומען אין די פּראָסטע גע־שפּרעכען פון די געפאַנגענע אַז לעבען אין לאַגער האָט די מענשען שרעקליך דעמאָראַליזירט, מ'האָט געלעבט נאָר מיט'ן טאָג און דעריבער זענען אַלע מאָראַלישע האַלטפּונקטען לויז געוואָרען, מ'האָט זיך דערציילט די געמיינסטע וויצען, מ'האָט באַנוצט די געמיינסטע שפּראַך, מ'האָט ציניש אָפּגעלאַכט פון יעדער אינציגער ערשיינונג, אפילו פון דער סאַמער ערנסטער און וויכטיגער.

דעמזעלבען טאָג האָט באום זיך געווענדעט צום דאָקטאָר פון שפּיטאָל, אַז מ'זאָל איהם צוריק איבער־שיקען אין לאַגער, ווייל ער פיהלט זיך שוין אינ־גאַנצען גוט.

דער דאָקטאָר האָט איהם אנגעקוקט מיט פאַר־וואונדערונג, דאָס ערשטע מאָל האָט איהם פּאַסירט, אַז אַ קראַנקער זאָל ווילען אַרויס פון שפּיטאָל, ער האָט געוואוסט פון גאָר פאַרקעהרטע באַמיהונ־גען, די געפאַנגענע האָבען זיך ביי דער קלענסטער קראַנקהייט געמעלדעט, אַז מ'זאָל זיי שיקען אין שפּיטאָל און ס'זענען פאָרגעקומען גאַנצע טראַגעד־יעס. ווען מ'האָט געוואָלט אַ קראַנקען פון שפּיטאָל אַרויסשיקען.

— איהר קוקט מיך אָן דאָקטאָר, האָט באום געזאָגט. וואָס איך מעלד זיך אַליין, אז מען זאָל מיך אויסשרייבען פון שפּיטאָל, דערין איז אבער נישט פאַרהאַן קיין שום אויסטערלישעס...

דער דייטשער מיליטערישער דאָקטאָר איז גע־ווען צו שטאָלץ דערויף, אז ער זאָל ענטפערען אַ רוסישען געפאַנגענעם ארער זיך אריינלאָזען מיט איהם אין אַ שמועס און דעריבער האָט ער גלייך אויפגעשריבען אויף באומס קראַנקען־צעטעל.

— געזונט, צוריקשיקען אין לאַגער, אויף צו־מאָרגענס האָט מען צוגעבראַכט באום זיין שפּי־טאָל־וועסט און שפּיטאָל־כאַלאַט און מ'האָט איהם צוריקגעשיקט אין לאַגער אריין, ער האָט זיך קוים געהאַלטען אויף די פיס, אַזוי אָפּגעשוואַכט איז ער נאָך אַלץ געווען, די זעלנער, וועלכע האָבען איהם אָפּגעפיהרט אין לאַגער, האָבען זיך שטאַרק געוואונ־דערט צוליב דעם וואָס אַזאַ שוואַכען מענשען שיקט מען שוין אַרויס פון שפּיטאָל, באום האָט באַלד חרטה געהאַט דערויף וואָס ער האָט נישט צוגעוואַרט עטליכע טעג מיט'ן אויסשרייבען זיך פון שפּיטאָל איצט אָבער איז געווען פאַרפאַלען, ער האָט זיך באַמיהט צו דערהאַלטען ביי די כוחות, כדי ער זאָל איבערהאַלטען, ווי אַזוי ער וועט געהען צו דער אַר־בייט האָט ער אַליין נישט געוואוסט, ער האָט זיך אבער געטראַכט, אַז ער וועט אויספאַלען, אַז מ'זאָל איהם צו דער אַרבייט נישט שיקען און דאָס האָט זיך איהם אַ סך איינגעגעבען, דער פּערוואַלטער פון דער אַרבייט האָט [...] אַז [...], פּערשטאַ־נען, אַז וועגען אַרבייט קען קיין רייד נישט זיין און איבערגעלאָזען אין לאַגער. גאַלדין האָט זיך באַמיהט, אויף ווייט דאָס איז מעגליך געווען, צו העלפען באומען, ווען ער איז אַהיימגעקומען אין אָוונט פון אַ גאַנצען טאָג שווערער אַרבייט, האָט ער איהם געפלעגט, געקאָכט פאַר איהם טיי געגעבען איהם צו עסען פון די זאַפּאַסען, וועלכע ס'האָט גע־ברענגט רוט קראַנץ, ער אַליין האָט דערפון נישט טועם געווען, גאַלדין האָט שוין געוואוסט וועגען דעם פּלאַן וואָס באום האָט אונטערגענומען צו אַנטלויפען, ער האָט איהם נישט צוגערעדט און אויך נישט אָפּ־גערעדט דערפון, ער האָט געוואוסט, אַז דאָס אַלץ זאָל זיך שוין ענדיגען, דער אַנצוג און דאָס געלט וואָס רוט האָט געבערענגט איז געווען באַהאַלטען אונטער דעם שטרויזאַק, אויף וועלכען באום איז געשלאָפען. ס'זענען אַוועק עטליכע טעג און באום איז טאַקע צו זיך געקומען. ער איז געוואָרען שטאַר־קער און געזונטער, קיין וועהטאָג האָט ער מער נישט געהאַט, זיין מוט און שטימונג זענען אויך גע־וואָרען בעסער מיט יעדע שעה און ער האָט זיך צוגעגרייט צום אַנטלויפען.

((המשך קומט))

ראדיא־פראגראם

מאנטאג, דעם 15־טען פעברואר.
6.33 — גימנאסטיק. 6.50 — מוזיק (פליטען). 7.15 — ידיעות. 7.35 — מוזיק (פליטען). 8 ... אוידיציע פאר שולען. 11.30 — אוידיציע פאר ... קינדער. 11.57 — צייט־סיגנאל. 12.03 — מוזיק ... רישער ארקעסטער פון ווילנע. 12.40 — ... ידיעות. 12.50 — שמועס. 1 — פליטען. 2.57 ... לאנדווער בערזע. 3 — ווירטשאפטליכע ידיעות. ... — שמועס מיט קינדער. 3.40 — מוזיק פאר קינ... 4.05 — צוויי פאלאנעזן (פליטען). 4.15 — ... כין ווינקעל. 4.30 — מאנדאלין ארקעסטער ... (פאזען). 5 — רעפעראט. 5.15 — סאליסטן ... צערט. 6 — אקטועלער שמועס. 6.10 — ... ידיעות. 6.20 מאניושקי שאפונגען (פליטען). ... — פעליעטאן. 7 — פון די סטושעלצעס. 7.30 — ... פולערער קאנצערט. 8.45 — אווענט־ידיעות. 8.55 ... אקטועלער שמועס. 9 — קאנצערט. 10 — ... נישער קאנצערט.

דריטער אינטערנאציאנאלער שאפען־קאנקורס
עפענט זיך דעם 21 פעברואר אין ווארשא

ווארשא, 14 (טעלעפאניש) דעם 21 פעברואר עפענט זיך אין ווארשא דער דריטער אינטערנאציאנאלער שאפען־קאנקורס. ס'האבן זיך שוין אנגעמאלדן 105 פיאניסטעך פון 22 לענדער. די אנטיילנעמער אין קאנקורס קענען נישט זיין יינגער פון 16 יאהר און נישט עלטער פון 28 יאהר.

הרב־הראשי דר. הערצאג
וועגן דער לאגע אין א"י

לאנדאן, (יט"א.) אין א געשפרעך מיטן יט"א פארשטייער האט דער רב־הראשי פון א"י, הרב דר. יצחק הערצאג וועלכער איז, ווי יט"א האט שוין מיטגעטיילט אנגעקומען קיין ענגלאנד) ערקלערט, דאס ער האט אין א"י געזאמעלט אזוי פיל ענטוזיאסטישע איינדרוקן; דאס איהם איז שווער ארויינצוגיין אין די פרטים. אויף דער פראגע וועגן דער זיכערקייט אין לאנד האט הרב דר. הערצאג געשטמפערט:

— דאס איז א פאליטישער ענין, איך קען אבער זאגען, אז יעדערער פיהלט זיך אין א"י זיכער, און אז דער ענטוזיאזם און די ליבע צום לאנד, וואקסן פון אפגעשוואכט ווערען, שטייגען אלץ מעהר.

וועגען זיין נאמינאציע אלס רב־הראשי, פון א"י האט דר. הערצאג ערקלערט:

— מיין אויפגאבע איז זעהר און זעהר א שווערע. איך האף אבער מיט דער הילף פון גאט צו טון דאס בעסטע. עס זענען פאראן פיל פראבלעמען, וואס פאדערען א לעזונג און דאס מוח, נאטירליך, דויערען, מיר דערוואטען אז אלע אין גלות וועלען טוען זייער בעסטס פאר א"י.

אידישע פרוי פון זאגוראוו
געפונען הענגענדיג אין וואלד

ווארשא, 14. (ספ.) מיט 2 וואכען צוריק איז פון זאגוראוו פערשוואונדען געווארען די 19־יעהריגע גייסטיג־קראנקע עטקא מילער. דעם פאריגען פרייטאג בעת פויערים זענען דורכגעגאנגען דעם וואלד אין סטרוגי, ביי וואלאמין, האבען זיי אנגעטראפען הענגען אין וואלד אויף א בוים א יונג מיידעל, עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די זעלבסטמערדערין איז דאס מיידעל מילער און הענגט שוין אזוי צוויי וואכען.

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
אויך אלע ארט אנאליזען.
זאוואדזקא 6, טעל. 12-234
נעמט אן פון 8–11 נאכמ. און פון 6–9 ...

1־טע רעטשניצע
מיט שטיינדיגע בעטען
פאר כירורגיע פון צייהן, קיהן־באקען און יאסלעס
Dr. med. אי Sadokierski
פיעטריקאווער 56, טעל. 129-77:
עמפפאנגס־שעה: פון 9 פריה ביז 12 בייטאג.

... אונשטערבליך מייסטערווערק פון שעקספיר
היינט און פאלגענדע טעג!
ROMEO i JULJA
אין דער פילם רעזשי פון Georg Cukor
אין די הויפט־ראלען: Norma Shearer i Leslie Howard
אויסערן פראגראם: קלאנג־צונאבען און אקטואליטעטן פון פ.א.ט.
פרייזען פון די פלעצער אויף אלע סעאנסען פון ... 54

קלאנג־קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסען 1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטען
אנ'עהרליך יונגעל צווי... צייטונגען ווערט געזוכט. צו מעלד... אלעע 1־טער מאי 35, ביים ... פערקויפער.

א קוואליפיצירטע זימער... טאשען־טיכער קען זיך מעלדען ... סקא 10, פראנט, 3 שטאק, וו. 7

פערשידענעס
וואס יעדער איינער דארף ... סען וועגען שלח־מנות אויף פורים ... שענסטע און בעסטע מצה־טאש... שטיקעס בלוזען און פערטיגע ק... בעקומט איהר נאר ביי אפפ... פיעטריקאווער 8.

צו פערקויפען צוגענגליך א ... צימער. צו ערפאהרען א גאנצ... פל קאשטשעלני 4, וואהנ. 4.

צוליב קראנקהייט איז אין ... געבען א גוט פריזיר־געשעפט ... צענטרום שטאט. אפערטען אין ... אונטער "Fryzjer".

איבערצוגעבען א רעסט... אויף אגראדאווא 8. 1־טער שטאק ... זיין אויך אויף א פריוואט־וואוי... ערפאהרען אויפן ארט.

א בשורה טובה פאר מחו...
דער ניי־רעמאנטירטער ענגליש... (וואילטשאנסקא 5) מיט א שענע... מענער־זאל, מיט א גרויסער היגי... כשר'ער קיך. הערליכע בעלייכ... די נייעסטע געשירען און טיש... און שעהנע דעקאראציעס, איז ... דינגען אויף חתונות נאר פאר ... אלעע 1־טער מאי 2.

אין פערלויף פון 3 מאנאט... איך די העברעאישע שפראך אי... און אין שריפט מיט אלע כללים ו... אויך מפטיר מיט א דרשה צו ... מצוה. פרייז צוגענגליך. מיין ... גדאנסקא 24, לעהרער א. איטקי...

Dr. med. GUSTAW KOHN
געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגי־שען קליניק אין פאריז.
ספעצ. פאר פרויען־קראנקהייטען און שוואנגערשאפט).
ספעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט.
פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03
נעהמט אן פון 8–10 און פון 4–8 אווענט

Lekarz-Dentysta
צאהן־ארצט
טאנדאווסקא
האט זיך איבערגעצויגען פון גלובנא 51
אויף פיעטריקאווער 152
טעל. 174-93.
נעהמט אן פון 9–2 נ"מ און 3–8 אוו. זונטאג און יום־טוב פון 10–1 מיטאג.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענט
זונטאג פון 10–2 מיטאג.
פאר פרויען – א ספעציעלער ווארטע־זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1־טער שטאק
נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אווענט
זונטאג און יום טוב פון 9–1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען
נעמט אן פון 9–11 און פון 6–8 אווענט

כעמיש־באקטעריאלאגישע לאבאראטאריום
ס. שאץ, לאדז
פיעטריקאווער 37

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף י. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען א גוטען יודישען בריף אין 15 לעקציעס אפילו דעם, וואס קען גארנישט שרייבען. די עלטער שפילט נישט קיין ראלע. די פרייזען־צוגענגליך. אלעע 1־טער מאי 4, ביי ליפשיץ.

בעקומען אויסצייכענונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין דעם גרעסטע שטעדט פון אייראפא און אין תל־אביב (ארץ־ישראל)

פערקויפט אין אלע אפטייקען, אפטייק־סקלאדן און פערפומעריעס.
Fabr. Chem. - Kosm.
„Pharmachemja", Bydgoszcz.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"
פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער־גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט ווטבל. רעפעראטורען: פינצעטליך און רעעל. — נעדענקט די אדרעס עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פעראטיאנען נעגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אוו

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין־קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.

הילף און רפואה פאר ברוך־קראנקע
(ופטורען) אויף פויוויכעל, נופעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערהרימונגענ פון רוקענבייז (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאפטע פלאט־פיס.
דאס ליידען איז וישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען בישער און געפעהרליך. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע גומי־הייל־באנדאזשען, וועלכע העלפען צו די נויטעסטע פערנאכלעסיגטע געפערליכע ברוכען און בצוייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל־אפאראטען און קארסעטען נעגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט־פיס. פאר אמפו־טירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט־פיס (סאלאן־ארבייט).
ביים אראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס, נעבירט־מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל־באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד
דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווערזיטעטס־פראפעסארען אנערקענט
אנערקענונגס־צייגניש און לויב־שרייבען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס־פראפעסארען:
Prof. Dr. Marischler, Prof. Dr. Barącz, Dr. B. Kielowski, Dr. Maksymiljan Münzer.
ספעציאליסט Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30־יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און 3 ביז 7 אווענד
אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינג נויטיג.

Dr. med J. Nadel
ספעצ'אליסט פון אקושעריע־ און פרויען־קראנקהייטען.
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92
נעמט אן פון 10–12 און פון 5–7 אוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאג.

די מעכאנישע
שלאסעריי פון י. רעדער
11־טער ליסטאפאדא 11
פיהרט־אויס אלער ארט שלאסער־ארבייט, טיילען צו מאשינען און שווייסונגען

דאקטאר צ. י. פראוודא
אינערליכע קראנקהייטען
זגיערסקא 20, טעל. 133-26
נעמט אן פון 5—7 אווענד

Dr. med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
6. שערפיען 37 בענעדיקטא
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

לעטשניצע
פאר וועגערישע־קראנקע
מענער־שוועכע און הויט־קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי־דאקטער פון 11–1 און פון 5–7 אווענט.
א בעראטונג 3 זל.

אבאנאמענטס־פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

מעהלדערען וועלכע שיקען נישט פריינציפיעל ... האלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום ... קען די אנאנס אדער צוריקצוציהלען פאר דעם ... פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען ... פערלאג נ י ס ט פעראנטווארטליך. די ארטיקלען ... ציע איז אפען בייטאג און ביינאכט אהן איבער...

אנאנסען־פרייז:
פארן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר. הינטן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר. פאר א מילימעטער־שורה אין דער ברייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ג. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער־שורה. אין דער ברייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער ברייט 19 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.